

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

META ČERNAČ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**PRIMERJAVA RAČUNOVODSKIH IN DAVČNIH VIDIKOV
RAZLIČNIH OBLIK SAMOZAPOŠLOVANJA V SLOVENIJI IN
ITALIJI**

Ljubljana, oktober 2023

META ČERNAČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Meta Črnač, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Primerjava računovodskih in davčnih vidikov različnih oblik samozaposlovanja v Sloveniji in Italiji, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Hočevarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preverila verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PODJETNIŠTVO IN SAMOZAPOŠLOVANJE	3
2 RAČUNOVODSKI IN DAVČNI VIDIK SAMOZAPOŠLOVANJA V SLOVENIJI.....	6
2.1 Opredelitev samozaposlovanja v Sloveniji	6
2.2 Računovodstvo v Sloveniji	8
2.3 Vodenje poslovnih knjig	9
2.4 Samostojni podjetnik v Sloveniji.....	11
2.5 Obdavčitev samostojnega podjetnika v Sloveniji	13
2.5.1 Obdavčitev samostojnega podjetnika na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	13
2.5.2 Obdavčitev normiranega samostojnega podjetnika.....	17
2.5.3 Obdavčitev samostojnih podjetnikov na področju kulture in športa	18
3 RAČUNOVODSKI IN DAVČNI VIDIK SAMOZAPOŠLOVANJA V ITALIJI....	20
3.1 Opredelitev samozaposlovanja v Italiji.....	20
3.2 Računovodstvo v Italiji.....	21
3.3 Vodenje poslovnih knjig	22
3.4 Samostojni podjetnik v Italiji	24
3.4.1 Nova mala podjetja.....	25
3.4.2 Marginalna podjetja	26
3.4.3 Najmanjša podjetja	27
3.4.4 Majhna podjetja	28
3.5 Obdavčitev samostojnega podjetnika v Italiji.....	28
3.5.1 Pavšalna obdavčitev	31
3.5.2 Obdavčitev športnika in umetnika.....	32
4 ANALIZA POSLOVANJA SAMOZAPOŠLENIH	33
4.1 Primerjava računovodskega in davčnega vidika samozaposlovanja	33
4.2 Obdavčitev v Sloveniji.....	35
4.2.1 Obdavčitev normirancev v prvem in drugem letu poslovanja.....	36
4.2.2 Obdavčitev normirancev od tretjega leta poslovanja naprej	37

4.2.3	Obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	39
4.2.4	Obdavčitev športnikov in umetnikov	42
4.3	Obdavčitev v Italiji	44
4.3.1	Pavšalna obdavčitev v prvem in drugem letu poslovanja	44
4.3.2	Pavšalna obdavčitev po petem letu poslovanja	45
4.3.3	Obdavčitev samozaposlenih športnikov in umetnikov po posebni davčni ureditvi.....	47
4.3.4	Obdavčitev športnikov in umetnikov	48
4.3.5	Dejanska obdavčitev samostojnih podjetnikov posameznikov	49
	SKLEP	50
	VIRI IN LITERATURA	54

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Prebivalstvo po aktivnosti zaposlitve v mesecu septembru 2022, Slovenija	8
Tabela 2:	Dohodninska lestvica za davčno leto 2022 v Sloveniji	13
Tabela 3:	Splošna olajšava samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji 2022	14
Tabela 4:	Osebne olajšave samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji 2022	14
Tabela 5:	Olajšava za vzdrževane otroke in družinske člane v Sloveniji 2022.....	14
Tabela 6:	Višina prispevki za socialno varstvo za samozaposlene v Sloveniji leta 2022 ...	16
Tabela 7:	Dohodninska lestvica v Italiji za leto 2022	28
Tabela 8:	Davčna olajšava na vzdrževane družinske člane v Italiji leta 2022	29
Tabela 9:	Davčna olajšava za najemnino v Italiji leta 2022	29
Tabela 10:	Davčna olajšava za izobraževalne stroške v Italiji leta 2022	30
Tabela 11:	Koeficienti dobičkonosnosti na podlagi panoge dejavnosti v Italiji leta 2022..	31

KAZALO SLIK

Slika 1:	Kaj motivira podjetnika?	6
Slika 2:	Motivi zgodnje podjetniške aktivnosti v Sloveniji in primerjavi z EU leta 2022	7
Slika 3:	Izračun minimalnih in maksimalnih prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v Sloveniji leta 2022	16
Slika 4:	Delež samozaposlenih v kulturi glede na področje ustvarjanja ter pravice do kritja prispevkov v Sloveniji 2022.....	19
Slika 5:	Delež samozaposlenih glede na celotno zaposlenost v letu 2022 (v %)	20
Slika 6:	Izračun obdavčitve normirancev v prvem in drugem letu poslovanja	36
Slika 7:	Izračun prispevkov za prvo in drugo leto poslovanja	37

Slika 8: Obdavčitev samostojnih podjetnikov normirancev od 3. do 5. leta poslovanja.....	38
Slika 9: Izračun prispevkov za socialno varnost za samostojnega podjetnika normiranca.	39
Slika 10: Izračun davka na dohodek samostojnega podjetnika posameznika na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov	40
Slika 11: Izračun prispevkov za socialno varnost samostojnega podjetnika posameznika.	41
Slika 12: Izračun obdavčitve samostojnih podjetnikov, ki opravljajo svobodni poklic športnika ali umetnika	43
Slika 13: Izračun pavšalne obdavčitve v Italiji.....	45
Slika 14: Izračun pavšalne obdavčitve po petem letu poslovanja	46
Slika 15: Obdavčitev športnikov in umetnikov na podlagi posebne davčne ureditve.....	47
Slika 16: Obdavčitev športnikov in umetnikov na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	49
Slika 17: Obdavčitev samostojnega podjetnika v Italiji na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov	50

SEZNAM KRATIC

it. - italijansko

DDV – (it. imposta sul valore aggiunto); davek na dodano vrednost

DURS – (it. Amministrazione fiscale della Repubblica di Slovenia); Davčna uprava Republike Slovenije

EU – (it. Unione Europea); Evropska unija

FURS – (it. Amministrazione finanziaria della Repubblica di Slovenia); Finančna uprava Republike Slovenije

iCC – (it. Codice civile); italijanski civilni zakonik

INAIL – (it. Istituto nazionale Assicurazione Infortuni sul Lavoro); Zavarovalnica za nezgodno zavarovanje na delu

INPS – (it. Istituto Nazionale della Previdenza Sociale); Zavod za socialno varstvo

INRL – (it. Istituto Nazionale Revisori Legali); Nacionalni inštitut za revizijo

IRAP - (it. Imposta regionale sulle attivita' produttive); regionalni davek na pridobitno dejavnost

IRPEF - (it. Imposta sul reddito delle persone fisiche); davek od dohodka fizičnih oseb

MF – (it. Ministero delle Finanze); Ministrstvo za finance

MSRP – (it. standardi internazionali di rendicontazione finanziaria); Mednarodni standardi računovodskega poročanja

OECD – (it. Organizzazione per la cooperazione e lo sviluppo economico); Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

OS – (it. immobilizzazioni); osnovna sredstva

PIZ – (it. assicurazione pensionistica e invalidità); pokojninsko in invalidsko zavarovanje

RS – (it. Repubblica di Slovenia); Republika Slovenije

SPOT – (it. punto d'affari sloveno); Slovenska poslovna točka

SRS – (it. principi contabili sloveni); Slovenski računovodski standardi

SURS – (it. Ufficio statistico della Repubblica di Slovenia); Statistični urad Republike Slovenije

ZDDPO-2 – (it. Legge sull'imposta sul reddito delle società); Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb

ZDoh-2 – (it. Legge sull'imposta sul reddito); Zakon o dohodnini
ZGD-1 – (it. Legge sulle società); Zakon o gospodarskih družbah

UVOD

Dandanes se vse več ljudi odloča za samostojno podjetniško pot, torej da ustanovijo lastno podjetje, in tako niso več odvisni od drugih, ampak samo od sebe. Ta trend se je znatno povečal v času Covida-19, ko je veliko ljudi izgubilo službe ter je bilo vse manj možnosti za novo zaposlitev. To kaže tudi na to, da varne službe več ni, zato so ljudje začeli iskati nove poti za ustvarjanje dodatnega dohodka.

Samostojni podjetnik lahko postane vsak, saj za ustanovitev podjetja ni potreben začetni kapital ampak zgolj poslovna ideja in vizija. Za posameznika je to lahko priložnost do večje svobode ter navsezadnje tudi do večjega zaslužka. Samostojni podjetniki so tudi zelo pomemben člen v gospodarstvu, saj zaposlujejo nezanemarljiv delež prebivalstva ter posledično prispevajo tudi k gospodarskemu razvoju v posamezni državi. Nekateri pa se odločijo, da bi svojo podjetniško pot začeli izven slovenskih meja, zato se podajo v sosednje države, med katerimi pa je za večino najbolj ambiciozna Italija, saj velja za zelo birokratsko državo z višjim življenjskim standardom, po drugi strani pa na to vpliva tudi njena bližina in navsezadnje tudi velikost samega italijanskega trga (K&J Translations, 2020).

Tako Slovenija kot Italija sta obe državi članici Evropske unije (v nadaljevanju EU), kar omogoča med državama nemoten pretok kapitala, blaga in storitev, zato je tudi opravljanje dejavnosti v Italiji precej poenostavljeno. Čeprav sta obe državi zavezani izpolnjevati in izvajati evropsko zakonodajo, pa se na državnih ravneh pojavljajo določene razlike in odstopanja (K&J Translations, 2020).

Namen magistrskega dela je seznaniti se z različnimi oblikami samozaposlovanja v Sloveniji in Italiji. Čeprav sta obe državi članici EU, se med njima odražajo številne razlike v zakonodajah. Osredotočila se bom predvsem na računovodske in davčne razlike po posameznih oblikah samozaposlovanja in kako se te razlikujejo med državama. Primerjala bom tudi prednosti in slabosti samozaposlovanja v slovenskem in italijanskem poslovnem okolju ter naredila analizo poslovanja, s katero bom ugotovila kje so razmere bolj ugodne za vstop v podjetniški svet.

Magistrsko delo je namenjeno predvsem posameznikom, ki razmišljajo, da bi se podali na samostojno podjetniško pot bodisi v Sloveniji ali Italiji, saj so v magistrskem delu predstavljene vse oblike samozaposlitve ter tako računovodska kot tudi davčna primerjava med njimi za lažjo končno odločitev. Namenjena je tudi obstoječim samostojnim podjetnikom, ki želijo vstopiti oziroma razširiti svojo dejavnost na italijanski trg ali celo ustanoviti podjetje tam, ampak se na italijansko zakonodajo ne spoznajo dovolj, saj je večinoma vse v italijanskem jeziku, kar pa lahko hitro vodi v težave in nepravilnega poslovanja.

Za doseganje namena magistrskega dela, sem najprej sledila cilju opisa evropskih trendov samozaposlovanja, razlogov za vstop na samostojno podjetniško pot ter prednostih in slabostih samozaposlovanja ter ustanovitve lastnega podjetja. Nato sem sledila številnim ciljem vezanih na primerjavo med Slovenijo in Italijo. Za začetek sem primerjala in analizirala različne oblike samozaposlovanja v Sloveniji in Italiji. Kot drugo sem naredila primerjavo slovenske in italijanske zakonodaje na računovodskem področju (predvsem v vodenju poslovnih knjig, obveznostih do državnih organov, ...). Na zadnje pa še primerjavo slovenske in italijanske zakonodaje na davčnem področju, in sicer predvsem na področju davka od dohodkov iz dejavnosti ter različnimi načini obdavčitev samostojnih podjetnikov posameznikov. V praktičnem delu sem na podlagi analize prikazala bistvene razlike v načinih obdavčitve z upoštevanjem davčnih olajšav v Sloveniji in Italiji. S poenostavljenimi primeri sem prikazala razlike v obdavčitvah, stroške poslovanja ter obveznosti do državnih organov z vidika posamezne oblike samozaposlitve v Sloveniji in Italiji. Na podlagi končne analize sem predstavila prednosti in slabosti samozaposlovanja v eni in drugi državi ter kje so bolj ugodnejši pogoji za samozaposlitev oziroma ustanovitev lastnega podjetja.

Tako v teoretičnem kot tudi v praktičnem delu je uporabljena veljavna zakonodaja za leto 2022. Predpostavila sem tudi, da samozaposleni posamezniki celotno koledarsko leto poslujejo s pozitivno davčno osnovo.

Za doseganje ciljev magistrskega dela uporabim teoretično-analitični pristop, pri čemer s pomočjo deskriptivne metode na osnovi literature in zbranih sekundarnih podatkov preučim evropske trende ter prednosti in slabosti zakaj se posamezniki sploh odločajo za samostojno podjetniško pot. Pri opisovanju posameznih oblik samozaposlovanja v Sloveniji in Italiji uporabim tudi metodo kompilacije, saj bom povzela spoznanja in stališča drugih avtorjev.

Za namen magistrskega dela proučim slovensko in italijansko strokovno literaturo, strokovne članke in zakonodajo, ki obravnavajo posamezne oblike samozaposlovanja. Za primerjavo in analizo med njimi bom uporabila komparativno metodo ter metodo analize. Na koncu bom z metodo sinteze strnila ključne ugotovitve magistrskega dela.

Magistrsko delo je razdeljeno na štiri tematske sklope. V prvem delu se bom dotaknila podjetništva kot celote, evropskih trendov ter zakaj se posamezniki sploh odločajo za različne oblike samozaposlovanja, torej predstavim tudi prednosti in slabosti le teh. Nato v drugem delu obravnavam različne oblike samozaposlovanja v Sloveniji, in sicer se osredotočim na samostojnega podjetnika, obdavčenega na podlagi dejanskih prihodkov/odhodkov; samostojnega podjetnika, obdavčenega na podlagi normiranih prihodkov ter samostojnega podjetnika, ki opravlja svobodni poklic (npr. umetniki in športniki). V tretjem delu predstavim in opišem oblike samozaposlovanja v Italiji, in sicer trgovskega podjetnika (it. *imprenditore commerciali*), kmetijskega podjetnika (it. *imprenditore agricolo*) ter nekoliko bolj podrobno malega podjetnika (it. *piccolo*

impreditore). V četrtem delu naredim najprej primerjavo računovodskih in davčnih vidikov glede na posamezno obliko samozaposlitve v Sloveniji in Italiji. Sledi ji analiza poslovanja, kjer s pomočjo izračunov pojasnim glavne razlike med oblikami samozaposlovanja (npr. vodenje knjigovodskih knjig, obdavčitev, obveznosti do državnih uradov). Na koncu predstavim končne ugotovitve in iz računovodskega in davčnega vidika strnem, kje so bolj ugodnejši pogoji za samozaposlitev oziroma ustanovitev podjetja.

1 PODJETNIŠTVO IN SAMOZAPOŠLOVANJE

V zadnjih letih se vse več ljudi odloča za samostojno podjetniško pot, tako da ustanovijo lastno podjetje, in s tem niso več odvisni od delodajalca, ampak samo od sebe. Ta trend se je znatno povečal v času Covida-19, ko je veliko ljudi izgubilo službe ter posledično ni bilo veliko možnosti za novo zaposlitev. To kaže tudi na to, da varne službe več ni, zato so ljudje začeli iskati nove poti za ustvarjanje dodatnega dohodka.

V času pandemije je bil najbolj prizadet storitveni sektor, saj so dejavnosti v večini potekale z fizično navzočnostjo ljudi. Ker številni samostojni podjetniki niso mogli opravljati svoje dejavnosti je prišlo do velikega upada dohodka. Po drugi strani pa samozaposleni podjetniki niso opravičeni do socialnih zavarovanj, kot je zavarovanje v primeru brezposelnosti. S tem razlogom so države sprejele številke ukrepe, da bi omilile takratne razmere in podjetnikom omogočile čim nižje stroške. Nekateri so lahko prešli na »online« poslovanje, drugi ki pa se zaradi svoje narave dejavnosti niso mogli prilagoditi, pa so bili za to obdobje primorani bodisi zapreti ali ustavili svojo dejavnost, predvsem iz finančnih razlogov.

Razlogi za samozaposlitev so lahko različni od podjetnika do podjetnika. Nekateri postanejo podjetniki zaradi nuje oziroma potrebe, da poskrbijo zase in svojo družino. Drugi so bili lahko odpuščeni od delodajalcev ali pa so izgubili zaposlitev zaradi drugih razlogov in so še premladi, da bi se lahko upokojili. V takih primerih je tudi težje najti novo zaposlitev oziroma jih delodajalci nočejo več zaposliti, zato se veliko ljudi iz te starostne skupine odloči za samostojno podjetniško pot. Tretji se odločijo za podjetništvo zaradi osebne izpopolnitve. Obstoječa zaposlitev jim postane nezanimiva in brez pomena, zato si želijo novih izzivov in dosežkov, čeprav zapuščajo varno službo ter se podajajo v negotovo podjetniško pot. Navsezadnje pa veliko ljudi postane samostojni podjetnik zaradi emancipacije, da se osvobodijo od družbenih, ekonomskih, kulturnih in institucionalnih omejitev, ki ovirajo njihovo osebno svobodo in avtonomijo (Močnik & Širec, 2022).

Številke samozaposlenih se iz leta v leto povečujejo. Razlike se kažejo tako med spoloma kot tudi glede na starost. V zadnjih 10 letih se je demografska sestava samostojnih podjetnikov precej spremenila. V podjetništvo vse bolj vstopajo ženske in mladi. V Sloveniji je na vsakih 10 podjetnikov 6,21 podjetnice, kar je nad evropskih povprečjem, ki znaša 6,16 podjetnice na 10 podjetnikov (Rebernik in drugi, 2021, str. 75). Tudi med

mladimi je veliko zanimanja za začetek samostojne podjetniške poti in ustanovitev podjetja. Edina težava je, da mladi samostojni podjetniki ne zaposlujejo ljudi tako kot starejši, kar pa je posledica razvoja digitalne ekonomije. Tehnološki napredek omogoča nove metode dela, vključno s sporazumi o sodelovanju, ki potekajo prek spleta in kratkoročnimi oblikami dela, ki se upravljajo kar prek spletnih platform in mobilnih aplikacij. Hkrati je tehnologija samozaposlenim omogočila večjo mobilnost, saj lahko delajo od kjer koli in kadar koli želijo (OECD, 2019).

Evropski trendi kažejo na to, da je največ novoustanovljenih podjetij usmerjenih v trajnostno, digitalno ter socialno podjetništvo. Pri trajnostnem podjetništvu se osredotočajo predvsem na okolju prijaznim izdelkom in storitvam. Napredek tehnologije je privedel do razcveta digitalnega podjetništva, pri čemer se številna novonastala podjetja osredotočajo na razvoj inovativnih digitalnih izdelkov in storitev. To vključuje vse od mobilnih aplikacij in programske opreme do platform za spletne trgovine. Številni evropski samostojni podjetniki pa se osredotočajo na ustvarjanje socialnih podjetij s pozitivnim družbenim učinkom, katerih cilj je reševanje socialnih problemov, hkrati pa ustvarjanje prihodkov. Pri tem se vse bolj priznava pomen raznolikosti in vključenosti v podjetništvu, saj želijo kot podjetja biti vključujoča in prijazna ljudem iz vseh okolij. Vse več je tudi sodelovanj in oblik partnerstev med samostojnimi podjetniki, saj skupaj ustvarjajo boljše ter inovativnejše rešitve, ki spodbujajo rast. Te lahko vsebujejo vse od prostorov za sodelovanje in pospeševalnikov procesov do dogodkov mreženja in mentorskih programov (OpenAI, 2023b).

Podjetja, ki so za nove podjetnike najbolj privlačna, se lahko razlikujejo glede na njihove interese, spretnosti in povpraševanje na trgu. Spodaj je naštetih nekaj najbolj priljubljenih vrst podjetniških dejavnosti, katerih se novi samostojni podjetniki po navadi poslužujejo:

- Spletne trgovine

Z vzponom spletnega nakupovanja so podjetja s spletnimi trgovinami postala vse bolj priljubljena. To vključuje vse od prodaje izdelkov na tujih platformah ali do ustvarjanja lastne spletne trgovine.

- Prehranski izdelki, dopolnila in nadomestki

Industrija hrane in pijače je vedno v povpraševanju in novi podjetniki lahko začnejo z majhnimi tovornjaki s hrano, gostinskimi storitvami ali posebnimi prehrabnimi izdelki.

- Zdravje in dobro počutje

Z vse večjim poudarkom na zdravju in dobrem počutju postajajo podjetja v tej industriji vse bolj priljubljena. To vključuje vse od fitnes in wellness centrov do zdravih prehranskih izdelkov in dodatkov.

- Tehnologija

Po tehnoloških podjetjih je vedno povpraševanje in novi podjetniki lahko začnejo z razvojem mobilnih aplikacij, programske opreme ali drugih digitalnih izdelkov.

- Storitvena podjetja

Storitvena podjetja, kot so svetovanje, trženje ali računovodske storitve, so vedno iskana in jih je mogoče začeti z minimalnimi naložbami.

Navsezadnje bo najprivlačnejši posel za novega podjetnika odvisen od njegovih individualnih interesov, veščin in povpraševanja na trgu. Odločitev za samozaposlitev pa prinese s sabo tudi kar nekaj prednosti in slabosti, ki so jih kot samostojni podjetniki lahko deležni za tako vrsto zaposlitve (OpenAI, 2023a).

Prva in glavna prednost samozaposlovanja, h kateri večina podjetnikov stremi, je svoboda in neodvisnost ali z drugimi besedami povedano »biti sam svoj šef«, kar pomeni, da lahko samostojno odločajo o tem, kdaj bodo delali in koliko časa bodo delali. Samozaposleni so zelo fleksibilni, saj si sami določajo svoj delovnik in dopust (Petrovčič, 2022).

Druga prednost je nadzor nad dohodkom. Pri samozaposlitvi podjetniki sami sprejemajo odločitve ter si s tem sami kreirajo svojo usodo. Njihov dohodek je odvisen na eni strani od dela, po drugi strani pa od izkušenj in znanj, kar jih lahko naredi bolj konkurenčne. Ker si samozaposleni cene sami postavljajo lahko posledično le-te zvišajo in s tem povečajo svoj dohodek oziroma svojo plačo (Petrovčič, 2022).

Tretja prednost je neposredna pomoč ljudem. To lahko dosežejo bodisi s prodajo izdelkov ali storitev ter s tem pozitivno vplivajo na bližnjo okolico. Tako imajo pristnejše odnose s strankami, katere lahko ostanejo pri njih dolgoročno (Jehart, 2022).

Kljub številnim prednostim samozaposlovanja, pa to za sabo potegne tudi nekaj slabosti in tveganj. Med prvimi je odgovornost podjetnika, ki je odgovoren za vse sprejete odločitve znotraj podjetja, kar ima lahko tudi negativni vpliv in posledice na privatno življenje in celotno podjetnikovo premoženje. Zato statistično 50 % na novo registriranih samostojnih podjetnikov v prvih petih letih propade, ker nimajo jasno zastavljenega poslovnega načrta in strategije (Jehart, 2022).

Druga slabost so neredni dohodki in nepričakovani stroški, katere morajo podjetniki v primeru slabe plačilne discipline kriti sami. Podjetniki morajo tudi samostojno poskrbeti za kritje ostalih stroškov, kot so stroški službenih poti, bolniške, dopusta. Kljub temu morajo konec vsakega meseca imeti dovolj sredstev za poplačilo prispevkov ter izplačilo svoje plače (Jehart, 2022).

Tretja slabost je pomanjkanje strokovnega in podjetniškega znanja. Registrirati dejavnost in postati samostojni podjetnik je najlažja stvar, ampak po tem se pokaže ali si kos vsem

izzivom, ki jih to pripelje za sabo. Marsikdo si že na začetku naloži preveč dela, saj misli da je za vse sam, namesto da bi si poiskal strokovno pomoč oziroma povabil k sodelovanju nove ljudi, ki bi mu pri tem pomagali (Jehart, 2022).

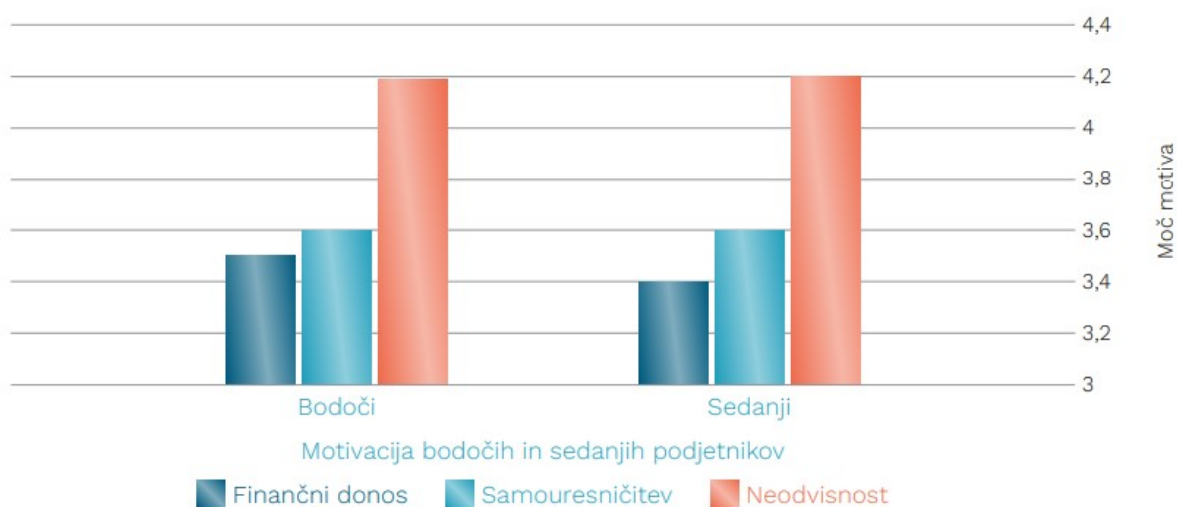
Svet podjetništva prinaša mnogo izzivov. Vsekakor odločitev za podjetniško pot ni enostavna in je prepuščena vsakemu posamezniku, da predhodno temeljito razmisli o vseh dejstvih, ki ga čakajo na tej poti. Kljub številnim negativnim platem podjetništva pa to večine posameznikov ne odvrne od samozaposlitve, saj želijo uresničiti svoj cilj in se osvoboditi.

2 RAČUNOVODSKI IN DAVČNI VIDIK SAMOZAPOŠLOVANJA V SLOVENIJI

2.1 Opredelitev samozaposlovanja v Sloveniji

V Sloveniji se ljudje odločajo za samozaposlitev ali za ustanovitev novega podjetja z željo po samouresničitvi. Želijo si zrasti in se razviti v osebo, ki se bo uveljavila kot dober vodja, motivator ter bo sledila k uresničitvi osebne vizije in sanj. Na sliki 1 so prikazani najmočnejši motivi sedanjih in bodočih podjetnikov. Rezultati raziskave, katero se je udeležilo 64.000 potencialnih in novih podjetnikov, so pokazali, da je bila želja po neodvisnosti močnejši motiv kot finančni uspeh. Pomemben motiv je tudi želja po prepoznavanju, ki pa je tesno povezana z željo po bodisi osebnih ali poslovnih dosežkih. Za nekatere ljudi je samozaposlitev odličan začetek kariere, ki je močno povezana z željo po samouresničitvi, kar pa bo prispevalo k njihovem osebnem zadovoljstvu in izpopolnitvi (Rebernik in drugi, 2020, str. 15).

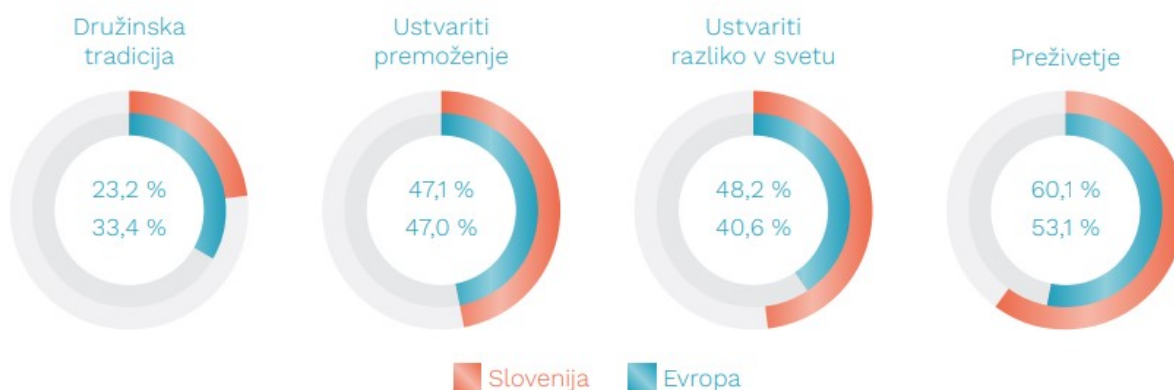
Slika 1: Kaj motivira podjetnika?

Vir: Močnik & Širec (2022, str. 15).

Slika 2 prikazuje primerjavo Slovenije z evropskim povprečjem glede štirih najpogostejših motivov za zgodnjo podjetniško aktivnost. Najmočnejši motiv zgodnjega podjetništva je preživetje, za katerega se je v Sloveniji odločilo kar 60,1 % zgodnjih podjetnikov, medtem ko je evropsko povprečje za sedem odstotnih točk nižje. Sledi motiv po ustvarjanju sprememb v svetu, predvsem pozitivnih učinkov na družbo, za kar se pri nas zavzema 48,2 % zgodnjih podjetnikov ter smo tako nad evropskih povprečjem, ki znaša 40,6 %. Naslednji motiv, za katerega v Sloveniji navaja razlog 47,1 % zgodnjih podjetnikov, je želja po ustvarjanju premoženja in je enak evropskemu povprečju. Najšibkejši motiv zgodnjih podjetnikov pa je nadaljevanje družinske tradicije, kar v Sloveniji predstavlja 23,2 %, medtem ko je ta odstotek v ostalih evropskih državah nekoliko višji, in sicer znaša 33,4 % (Močnik & Širec, 2022, str. 16).

Slika 2: Motivi zgodnje podjetniške aktivnosti v Sloveniji in primerjavi z EU leta 2022

Vir: Močnik & Širec (2022, str. 16).

V Sloveniji število samozaposlenih narašča in predstavlja kar 14 % delovno aktivnega prebivalstva, ampak je to še vedno pod evropskim povprečjem, ki znaša 15 %. Število samozaposlenih se je v Sloveniji tako na mesečni kot letni ravni najbolj zvišalo v gradbeništvu, najmanj pa v izobraževalnem sektorju (SURs, 2022).

Tabela 1 prikazuje število prebivalstva glede na aktivnost samozaposlitve. Slednja izhaja iz podatka o delovno aktivnem prebivalstvu, ki se deli na zaposlene in samozaposlene osebe. Iz tabele 1 je razvidno, da največji delež samozaposlenih oseb predstavljajo samostojni podjetniki, in sicer njihov delež znaša 73 %. Z 20 % deležem jih sledijo samozaposlene osebe s statusom kmeta ter najmanjši 7 % delež predstavlja samozaposlene osebe, ki opravljajo svobodno in poklicno dejavnost. V to kategorijo spadajo predvsem umetniki in športniki.

Tabela 1: Prebivalstvo po aktivnosti zaposlitve v mesecu septembru 2022, Slovenija

	Število prebivalstva po aktivnosti zaposlitve
Delovno aktivno prebivalstvo – SKUPAJ	925.217
Zaposlene osebe - SKUPAJ	795.687
Samozaposlene osebe – SKUPAJ	129.530
Samozaposlene osebe – samostojni podjetniki posamezniki	94.557
Samozaposlene osebe – osebe, ki opravljajo poklicno dejavnost	9.067
Samozaposlene osebe – kmetje	25.906

Vir: SURS (2022).

2.2 Računovodstvo v Sloveniji

Računovodstvo v Sloveniji je v večji meri zajeto in predpisano v Slovenskih računovodskih standardih (v nadaljevanju SRS), ki jih oblikuje in sprejema Slovenski inštitut za revizijo ter predstavljajo pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja. Temeljijo na Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD-1), Ur. l. RS, št. 65/09, Zakonu o revidiranju (ZRev-2), Ur. l. RS, št. 65/08, 63/13 ter ostalih zakonih, ki se sklicujejo nanju. Natančneje gre za pravila stroke, ki zakonsko določena temeljna pravila in zahteve računovodenja podrobneje razčlenjujejo, pojasnjujejo in določajo način njihove uporabe (Slovenski računovodski standardi (2016) (SRS), Ur. l. RS, št. 95/15, 74/16).

Slovenski računovodski standardi so združitev domače računovodske teorije z mednarodnimi zahtevami, zlasti Mednarodni standardi računovodskega poročanja (v nadaljevanju MSRP) in direktivami EU. Slednji obravnavajo samo pravila finančnega računovodenja in poročanja za zunanje potrebe organizacij (SRS, 2016).

Osrednji okvir slovenskih računovodskih standardov obravnava računovodska načela, ki si sledijo v naslednjem zaporedju.

SRS 1 - Opredmetena osnovna sredstva

SRS 2 - Neopredmetena sredstva

SRS 3 - Finančne naložbe

SRS 4 - Zaloge

SRS 5 - Terjatve

SRS 6 - Naložbene nepremičnine

SRS 7 - Denarna sredstva

SRS 8 - Kapital

SRS 9 - Dolgovi

SRS 10 - Rezervacije

SRS 11 - Časovne razmejitve

SRS 12 - Stroški materiala in storitev

SRS 13 - Stroški dela in stroški povračil
SRS 14 - Odhodki
SRS 15 - Prihodki
SRS 16 - Ugotavljanje in merjenje poštene vrednosti
SRS 17 - Oslabitev opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev
SRS 20 - Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje
SRS 21 - Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje
SRS 22 - Oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje
SRS 23 - Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje
SRS 30 – Računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih posameznikih
SRS 31 – Računovodske rešitve v zadrugah
SRS 32 – Računovodske rešitve za izvajalce gospodarskih javnih služb
SRS 33 – Računovodske rešitve v društvih in invalidskih organizacijah
SRS 34 – Računovodske rešitve v nepridobitnih organizacijah – pravnih oseb zasebnega prava
SRS 35 – Računovodske rešitve v socialnih podjetjih
SRS 39 – Računovodske rešitve v organizacijah v stečaju ali likvidaciji

SRS-ji od 1 do 17 standarda obravnavajo metodiko vsebinskega izkazovanja gospodarskih kategorij, SRS-ji od 20 do 23 standarda metodiko oblikovnega predstavljanja gospodarskih kategorij pri zunanjem računovodskem poročanju, SRS-ji od 30 do 39 standarda pa posebnosti računovodenja za organizacije v posameznih dejavnostih in posebnosti računovodenja v primerih, ko niso upoštevane temeljne računovodske predpostavke, na katerih so zasnovani splošni SRS-ji (SRS, 2016).

Seznam se nenehno dopolnjuje in spreminja, ampak za potrebe magistrskega dela se bom osredotočila predvsem na standard, ki opredeljuje računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih posameznikih.

2.3 Vodenje poslovnih knjig

Način vodenja poslovnih knjig in pripravo letnega poročila določa Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost (Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, Ur. l. RS, št. 138/06, 52/07, 21/13 in 101/15).

Poslovne knjige lahko podjetniki vodijo na dva načina, in sicer z enostavnim ali dvostavnim načinom knjigovodstva. Enostavni način knjigovodstva je primeren za podjetnike, ki so šele pričeli z opravljanjem dejavnosti ali pa je njihovo poslovanje zelo enostavno. SPOT (2023) navaja merila, po katerih je možna uporaba načina enostavnega knjigovodstva, če podjetnik v zadnjem poslovnem letu ne presega dveh od treh sledečih meril:

- povprečno število zaposlenih ne presega 3
- letni prihodki so nižji od 50.000 evrov
- povprečna vrednost aktive ne presega 25.000 evrov.

Osnovna načela enostavnega knjigovodstva so, da lahko samostojni podjetnik posameznik ugotavlja stroške materiala po metodi posrednega ugotavljanja porabe s popisom. Stroške porabljenega pa ugotovi tako, da od vrednosti zalog na začetku obračunanega obdobja, povečane za vrednost nabav v obračunskem obdobju, odšteje vrednost zalog na koncu obračunskega obdobja. Stroške amortizacije lahko izkaže kar v izkazu poslovnega izida. Poslovni izid lahko ugotovi le računsko po predpisani shemi izkaza poslovnega izida. Zaradi poenostavitve knjiženja poslovnih dogodkov samostojni podjetnik posameznik ne zagotavlja podatkov o svojem kapitalu, ampak ga ugotovi računsko kot razliko med stanjem popisanih sredstev in obveznosti po stanju na dan bilance stanja (Kranjc, Odar & Tomc-Muc, 2021, str. 386).

Poslovne knjige po načelih enostavnega knjigovodstva so knjiga prihodkov in odhodkov z vključeno ali posebej vodeno evidenco terjatev do kupcev in obveznosti do dobaviteljev, knjiga ostalih terjatev, knjiga ostalih obveznosti ter register opredmetenih osnovnih sredstev (Kranjc, Odar & Tomc-Muc, 2021, str. 387).

Knjiga prihodkov in odhodkov je razvrščena po vrstah prihodkov in odhodkov, kar še z drugimi evidencami omogoča sestavo izkaza poslovnega izida. V isti knjigi so lahko evidentirane tudi terjatve do kupcev in obveznosti do dobaviteljev, katerih posledica so prihodki in odhodki. Knjiga ostalih terjatev ter knjiga ostalih obveznosti pa evidentira terjatve oziroma obveznosti, katerih posledice niso prihodki oziroma odhodki. Register opredmetenih osnovnih sredstev pa zagotavlja evidenco vseh opredmetenih osnovnih sredstev, ki jih ima samostojni podjetnik posameznik v uporabi. V posebni evidenci pa izkazuje neopredmetena sredstva (Kranjc, Odar & Tomc-Muc, 2021, str. 387).

Pri dvostavnem knjigovodstvu pa se poslovni dogodki prikažejo na dveh mestih, kar omogoča poslovanje bolj pregledno. Knjiženje poslovnih dogodkov v poslovnih knjigah temelji na enotnem kontnem okviru, ki velja enako tudi za ostale gospodarske družbe (SRS 30, str. 381). Izjeme so samostojni podjetniki s statusom normiranca, saj jim ni potrebno voditi poslovnih knjig, temveč le davčne evidence (SPOT, 2023).

O načinu izbire vodenja poslovnih knjig se lahko samostojni podjetnik samostojno odloči ob samem začetku opravljanja dejavnosti in svojo izbiro mora najkasneje v osmih dneh po pričetku poslovanja priglasiti pristojnemu davčnemu organu. V kolikor samostojni podjetnik želi ali je primoran preiti na dvostavno knjigovodstvo, zaradi zgoraj preseženih meril, mora obvestiti pristojni davčni organ najkasneje do 31. decembra tekočega leta za naslednje (poslovno) leto. Med poslovnim letom pa se izbrani sistem knjigovodstva ne sme spreminjati.

2.4 Samostojni podjetnik v Sloveniji

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja z namenom ustvarjanja dobička (ZGD-1). Gre za organizacijsko obliko poslovanja, kjer je lastnik en sam, ki hkrati tudi osebno odgovarja za vse obveznosti, ki so povezane s samim poslovanjem, z vsem svojim premoženjem. Za mnoge je to prva in tudi najenostavnejša pravnoorganizacijska oblika podjetja oziroma pridobitne dejavnosti, ki ne zahteva posebnih pogojev za ustanovitev in ustanovitvenega kapitala.

Samostojni podjetnik ni pravna oseba, ampak v podjetniškem svetu nastopa kot fizična oseba, ki samostojno in neodvisno opravlja dejavnost, kar z vidika varnosti poslovanja pomeni veliko tveganje, saj lahko pri slabem poslovanju izgubi tudi celotno svoje osebno premoženje, ki ga ima v gospodinjstvu. Samostojni podjetnik s svojim podjetjem ne more sklepati pogodb, saj gre pri tem za dvostranski pravni posel, lahko pa sprejema enostranske odločitve na podlagi sklepov. Čeprav podjetje nima svoje pravne osebnosti, je računovodsko in davčno ločeno od nosilca podjetja oziroma od njegovega gospodinjstva (Drobež Tomšič, 2020).

Samostojne podjetnike lahko razlikujemo po velikosti, načinu obdavčitve, obliki ali na podlagi vodenja poslovnih knjig. Glavno merilo za določanje velikosti podjetij je število zaposlenih, velikost letnega prihodka ter vrednost sredstev oziroma aktive (SURS, 2019). Tako kot ostale osebne in kapitalske družbe tudi samostojne podjetnike delimo na mikro in majhne podjetnike, katere poimenujemo tudi kar mali podjetniki, ter na srednje velike in velike podjetnike. Med njimi se pojavljajo bistvene razlike v pripravi zaključnih in letnih poročil ter v poročanju podatkov državnim organom (Drobež Tomšič, 2020).

Letno poročilo malega podjetnika obsega bilanco stanja in izkaz poslovnega izida, srednje velikega in velikega podjetnika pa bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala, pojasnila in razkritja ter poslovno poročilo (Kranjc, Odar & Tomc-Muc, 2021, str. 380).

Po načinu obdavčitve ločimo med samostojnimi podjetniki, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ter na samostojne podjetniki, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, katere se je prijel izraz tudi »normiranci«. Njihov dohodek iz dejavnosti je obdavčen po vnaprej določeni fiksni davčni stopnji in je dokončen, medtem ko pri ostalih samostojnih podjetnikih je dohodek iz dejavnosti obdavčen po dohodninski lestvici, ki jo opredeljuje zakon o dohodnini (Drobež Tomšič, 2021).

Za dohodek iz dejavnosti se šteje dohodek, dosežen z trajnim opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti, pri katerih je razviden namen doseganja dobička na trgu. Posebej se obravnavajo dohodki iz opravljanja osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti ter kulture in športa. Pri slednjih se

uporabljajo tudi nekatera specifična pravila vezana na obdavčitev dohodka (Fortuna, 2022).

Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti, sta, da se dejavnost opravlja:

- trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratni ali občasen posel) in
- neodvisno oziroma samostojno (zavezanec opravlja dejavnost na svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za opravljanje dejavnosti jamči z vsem svojim premoženjem).

Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti je dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi v zvezi z opravljanjem dejavnosti.

Za plačilo davka po dohodninski lestvici so zavezane tiste fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in so vpisane v ustreznih register ali drugo predpisano evidenco na območju Republike Slovenije (v nadaljevanju RS). Zavezani so za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji in od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Slovenije in so bili pridobljeni v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu.

Od dohodkov iz dejavnosti, ki se upoštevajo v letno davčno osnovo, dohodnino na letni ravni za zavezanca odmeri davčni organ na podlagi napovedi, ki jo vloži zavezanec. Odmera in poračun dohodnine se za posamezno davčno leto opravita po preteku leta, z odločbo davčnega organa. Lahko pa se tudi že med letom plačuje dohodnina in se to šteje kot akontacija dohodnine. Na koncu davčnega leta pa se potem naredi poračun, in sicer če je odmerjena dohodnina na letni ravni večja od zneska med letom plačane akontacije dohodnine je zavezanec primoran doplačati razliko dohodnine, v nasprotnem primeru se mu povrne razlika. Izračun akontacije dohodnine z davčnim odtegljajem je zavezan pripraviti plačnik davka.

Davki predstavljajo glavni vir financiranja države. Vsaka država ima na svoj način urejene davke, saj le-ti predstavljajo največji del dohodka v državni proračun. Gre za obvezne dajatve, med katere se uvrščata tudi dohodnina in pa prispevki za socialno varnost. V letu 2022 je dohodnina predstavlja dobrih 13 % vseh prihodkov v državni proračun. Vzrok za povišanje v primerjavi z prejšnjimi leti je posledica višje stopnje zaposlenosti in rasti plač (MF, 2022).

2.5 Obdavčitev samostojnega podjetnika v Sloveniji

2.5.1 Obdavčitev samostojnega podjetnika na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Pri obdavčitvi samostojnega podjetnika na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov se poleg Zakona o dohodnini (ZDoh-2), Ur. l. RS, št. 13/11 uporablja tudi Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2), Ur. l. RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09, kjer se pri ugotavljanju dobička priznavajo prihodki in odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida, v skladu z računovodskimi standardi ter ustrezno prilagojeni za davčne namene. Dohodek je obdavčen po progresivni dohodninski lestvici, ki je razdeljena pet razredov. Na vsak dohodninski razred se aplicira davčna stopnja, ki pa se z razredi povečuje, vendar je pri tem potrebno upoštevati stopničasto progresijo. Dohodninska lestva je prikazana v tabeli 2.

Tabela 2: Dohodninska lestvica za davčno leto 2022 v Sloveniji

Če znaša neto letna osnova v evrih		znaša dohodnina v evrih				
nad	do					
	8.755,00			16 %		
8.755,00	25.750,00	1.400,80	+	26 %	nad	8.755,00
25.750,00	51.500,00	5.819,50	+	33 %	nad	25.750,00
51.500,00	74.160,00	14.317,00	+	39 %	nad	51.500,00
74.160,00		23.154,40	+	45 %	nad	74.160,00

Vir: ZDoh-2, 2022, 122. člen.

Samostojni podjetnik na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov je zavezan k predložitvi letnega poročila, ki obsega bilanco stanja, izkaz poslovnega izida ter pojasnila in razkritja. Razkritij praktično ni po SRS, ker ti podjetniki niso zavezani k reviziji. Posledično mora samostojni podjetnik v skladu z ZGD-1 in SRS (2016) voditi tudi vse svoje poslovne knjige.

Za izbiro takega načina obdavčitve, mora samostojni podjetnik davčnemu organu najkasneje do 31.3. tekočega leta (ob oddaji letnega poročila) predložiti tudi obrazec davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti.

Davčna osnova je dobiček, ki je razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, ustvarjenih v koledarskem letu. Obveznost za plačilo dohodnine lahko zmanjšamo z uveljavitvijo številnih davčnih olajšav. Te lahko ločimo na olajšave, ki se navezujejo na samo poslovanje ter na olajšave, ki se navezujejo na podjetnika posameznika. Pri slednjem je med prvimi v vrsti splošna olajšava, ki se prizna vsakemu rezidentu pod pogojem, da drugi rezident zanj ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. Pri splošni olajšavi je zmanjšanje davčne osnove odvisno od višine skupnega dohodka (ZDoh-2, 2022, 48. člen). Izračun je prikazan v tabeli 3.

Tabela 3: Splošna olajšava samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji 2022

Če znaša skupni letni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih
Nad	Do	
	13.716,33	4.500,00 + (19.261,43 – 1,40427 x skupni dohodek)
13.716,33		4.500,00

Vir: ZDoh-2, 2022, 112. člen.

Sledijo ji osebne olajšave, katere lahko uveljavljajo samo določeni rezidenti, ki izpolnjujejo pogoje za to olajšavo. Slednji so prikazani v tabeli 4.

Tabela 4: Osebne olajšave samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji 2022

Namen	Letna olajšava v evrih
Invalidu s 100 % telesno okvaro	18.188,61
Zavezancu do dopolnjenemu 70. letu	1.500,00
Zavezancu, ki prostovoljno in nepreklicno opravlja operativne naloge zaščite, reševanja in pomoči najmanj 10 let	1.500,00

Vir: ZDoh-2, 2022, 112. člen.

Pri osebnih olajšavah imamo tudi par specifičnih posebnosti, zato gre v teh primerih za tako imenovane posebne osebne olajšave. Slednje se nanašajo predvsem na študente in za samozaposlene v kulturi ter športnike, pod pogojem, da nimajo sklenjenega delovnega razmerja. Za rezidente, ki samostojno opravljajo poklic športnika ali na področju kulturne dejavnosti se prizna zmanjšanje davčne osnove od dohodka iz dejavnosti v višini 15 % prihodkov letno, ampak do zneska 25.000 evrov letnih prihodkov, za katero se odmeri dohodnina (ZDoh-2 2022, 112. člen).

Zatem so posebne olajšave, ki se navezujejo predvsem na vzdrževane otroke in družinske člane. Višina olajšave je odvisna od števila vzdrževanih družinskih članov, kar prikazuje tudi tabela 5.

Tabela 5: Olajšava za vzdrževane otroke in družinske člane v Sloveniji 2022

	Letna olajšava v evrih
Za prvega vzdrževalnega člana	2.510,03
Za drugega vzdrževalnega člana	2.728,72
Za tretjega vzdrževalnega člana	4.551,10
Za četrtega vzdrževalnega člana	6.373,48
Za petega vzdrževalnega člana	8.195,86

Vir: ZDoh-2, 2022, 112. člen.

Nazadnje se pa lahko uveljavi še olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ampak največ do zneska premije, ki je enak 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma 5,844 % pokojnine in ne več kot 2.903,66 evrov letno (ZDoh-2 2022, 117. člen).

Olajšave, ki pa se navezujejo na poslovanje samostojnega podjetnika so:

- Olajšava za investiranje v višini 40 % zneska, investiranega v opremo in sredstva v davčnem letu. Ob ne (iz)koriščenju vrednosti olajšave, jo lahko prenesemo in uveljavimo v naslednjih petih davčnih letih.
- Olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj v višini 100 %, vendar največ do zneska davčne osnove. Za neizkoriščen del olajšave lahko davčno osnovo zmanjšujemo še naslednjih pet davčnih let.

Samostojni podjetniki, kateri za opremo uveljavljajo olajšavo za vlaganje v raziskave in razvoj, ne morejo hkrati uveljavljati še olajšave za investiranje in obratno. Tudi za prejeta finančna sredstva s strani države ali EU ne moremo uveljavljati slednjih olajšav.

Vse davčne olajšave lahko samostojni podjetniki uveljavljajo do zneska njihove davčne osnove oziroma jo lahko zmanjšajo do zneska 0.

Vsak samostojni podjetnik, ki opravlja pridobitno dejavnost, se morajo vključiti v sistem obveznega socialnega zavarovanja. Na podlagi tega mora na mesečni ravni obračunati in plačati obvezne prispevke in dajatve, ki so vezane na socialno varnost. Borštnik (2023) navaja, da je v sklopu prispevkov za socialno varnost zajetih več prispevkov, in sicer:

- prispevek za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje (24,35%)
- prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje (13,45 %)
- prispevek za starševsko varstvo (0,20 %) in
- prispevek za zaposlovanje (0,20 %).

Prispevki za socialno varnost se obračunajo od zavarovalne osnove v skupni višini 38,20 %. V prvem letu poslovanja zavarovalno osnovo predstavlja 60 % povprečna mesečna plača v Sloveniji za leto 2021, navaja podjetje DATA d.o.o. (2022). Na podlagi tega se obračunajo minimalni prispevki za socialno varnost za samostojnega podjetnika, ki znašajo 451,41 evrov. Maksimalne prispevke za socialno varnost se pa določi na podlagi zavarovalne osnove, ki je 3,5kratnik povprečne plače. Vendar pa, ob prvem vpisu v register so samozaposlene osebe delno oproščene plačila prispevkov za obdobje prvih 24 mesecev poslovanja, in sicer za prvih 12 mesecev v višini 50 % zneska prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju PIZ), ter za naslednjih 12 mesecev pa v višini 30 % zneska prispevka za PIZ, obračunanega od zavarovalne osnove. V tretjem letu nato samozaposlene osebe pričnejo plačevati minimalne prispevke za socialno varnost v višini 451,41 evrov na mesec. V tabeli 6 so prikazani prispevki za socialno varnost glede na leto poslovanja.

Tabela 6: Višina prispevki za socialno varstvo za samozaposlene v Sloveniji leta 2022

Leto poslovanja	Višina prispevkov za socialno varnost
v prvem letu	307,54 eur / mesec
v drugem letu	365,09 eur / mesec
v tretjem letu	451,41 eur / mesec
maksimalni prispevki	2633,34 eur / mesec

Vir: Borštnik (2022).

Od tretjega leta dalje pa zavarovalna osnova predstavlja dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za socialno varnost. Določi se jo na podlagi zadnjega obračuna akontacije od dohodka, ki so bili obdavčeni po dejanskih prihodkih in odhodkih. Slika 3 prikazuje izračun minimalnih in maksimalnih prispevkov za socialno varnost samozaposlenih.

Slika 3: Izračun minimalnih in maksimalnih prispevkov za socialno varnost samozaposlenih v Sloveniji leta 2022

Bruto zavarovalna osnova		60% povprečne plače	3,5kratnik povprečne plače
1.969,59 €		1.181,75 €	6.893,57 €
Prispevki zavarovanca za PIZ	15,50%	183,17	1068,5
Prispevki delodajalca za PIZ	8,85%	104,58	610,08
SKUPAJ PRISPEVKI ZA PIZ		287,75	1678,58
Prispevki zavarovanca za ZZ	6,36%	75,16	438,43
Prispevki delodajalca za ZZ	6,56%	77,52	452,43
Prispevki za poškodbe pri delu	0,53%	6,26	36,54
SKUPAJ PRISPEVKI ZA ZZ		158,94	927,19
Prispevki zavarovanca za starševsko varstvo	0,10%	1,18	6,89
Prispevki delodajalca za starševsko varstvo	0,10%	1,18	6,89
SKUPAJ PRISPEVKI ZA STARŠEVSKO VARSTVO		2,36	13,78
Prispevki zavarovanca za zaposlovanje	0,14%	1,65	9,65
Prispevki delodajalca za zaposlovanje	0,06%	0,71	4,14
SKUPAJ PRISPEVKI ZA ZAPOSLOVANJE		2,36	13,79
PRISPEVKI SKUPAJ		451,41	2633,34

Vir: DATA (2021).

Prispevki se plačujejo z mesečnim zamikom in morajo biti poravnani najkasneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec. V primeru neplačila, napačnega obračuna ali napačnega posredovanja podatkov državnim ustanovam se samostojnemu podjetniku posamezniku, ki samostojno opravlja dejavnost odmeri globa v višini od 800 do 10.000 evrov (DURS, 2022).

2.5.2 Obdavčitev normiranega samostojnega podjetnika

Samostojni podjetniki, ki ugotavljajo davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih stroškov ne upoštevajo SRS, ampak zanje veljajo posebni zakonsko predpisani pogoji. Tudi fizična oseba, ki opravlja dejavnost in ni podjetnik, uporablja enake računovodske rešitve pri vodenju poslovnih knjig za davčne namene (Kranjc, Odar & Tomc-Muc, 2021, str. 380).

Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov je poenostavljen način obdavčitve samostojnega podjetnika, kjer izhajamo iz dejansko davčno priznanih prihodkov, odhodki pa se priznajo v pavšalu in znašajo 80 % davčno priznanih prihodkov.

Ta način lahko uporabljajo samo tisti zavezanci, kateri v davčnem obdobju pred ugotavljanjem davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov ne presegajo 50.000 evrov prometa oziroma 100.000 evrov prometa če je bila v davčnem obdobju pri zavezancu prijavljena in obvezno zavarovana (tako zdravstveno kot tudi pokojninsko in invalidsko) vsaj ena oseba (lahko tudi zasebnik sam) za polni delovni čas, neprekinjeno najmanj pet mesecev. Pri ugotavljanju davčne osnove lahko uveljavljajo normirane odhodke, ki pa so navzgor omejeni in ne smejo presegati meje 40.000 evrov oziroma v drugem primeru 80.000 evrov. Tako davčna osnova znaša 20 % ustvarjenih prihodkov, od katere se plača 20 % davek, kar pa predstavlja 4 % celotnih davčno priznanih prihodkov, in pomeni dokončno cedularno obdavčitev dohodka iz dejavnosti samostojnega podjetnika (Fortuna, 2022).

Ker gre za poenostavljen način obdavčitve, katerega večina samostojnih podjetnikov uporablja na začetku svojega poslovanja, pri ugotavljanju davčne osnove ne morejo uveljavljati davčnih olajšav in davčnih izgub iz preteklih davčnih let. To predstavlja eno izmed glavnih slabosti ugotavljanja davčne osnove na podlagi normiranih odhodkov. Po drugi strani pa je glavna prednost to, da jim ni treba voditi poslovnih knjig in sestavljati letnega poročila, ampak vodijo le evidenco izdanih računov in osnovnih sredstev, kar je za večino zavezancev preprosto in zato lahko vodijo vse evidence sami in s tem prihranijo veliko časa in denarja, ampak je to po drugi strani tudi odvisno od obsega in dejavnosti poslovanja (Fortuna, 2022).

Za novo registrirane samostojne podjetnike ne velja prihodkovni pogoj 50.000 oziroma 100.000 evrov, ker so šele pričeli s poslovanjem. Način obdavčitve morajo priglasiti najkasneje v osmih dneh od vpisa v davčni register, medtem ko ostali samostojni podjetniki, ki že opravljajo dejavnost, morajo priglasiti izbrani način obdavčitve najkasneje do 31.3. za tekoče leto poslovanja. Za vse samostojne podjetnike, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov, velja enako davčno obdobje, ki pa je enako tudi koledarskemu letu (Drobež Tomšič, 2021).

Pri prvem vpisu v register oziroma evidenco so tudi zasebniki normiranci oproščeni delne oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost, in sicer za obdobje prvih 24 mesecev poslovanja. Na zavarovalno osnovo zasebnikov vliva tudi omejitve normiranih odhodkov ter posledično velikost davčne osnove, od katere se potem obračunavajo prispevki samozaposlenih. Če je izračunani znesek akontacije dohodnine za poslovno leto večji od 400 evrov, se jo plačuje v mesečnih obrokih, sicer pa v trimesečnih obrokih (Drobež Tomšič, 2021).

2.5.3 Obdavčitev samostojnih podjetnikov na področju kulture in športa

Za umetnike, ki opravljajo svoboden poklic, se v skladu z mednarodnimi pogodbami v to kategorijo uvrščajo tudi gledališki, filmski, radijski in televizijski umetniki ter glasbeniki, ki nastopajo v javnosti pred občinstvom. Med športnike pa se uvrščajo predstavniki vseh vrst nastopajočih športov (MF, 2022).

Obdavčitev dohodkov, ki jih športniki in kulturniki dosegajo v Sloveniji ali v tujini, je odvisna od načina opravljanja dela (tj. v odvisnem ali neodvisnem razmerju) in od tega v kakšni pravno organizacijski obliki so prejemniki dohodka organizirani. Po besedah FURS-a (2022) gre lahko za:

- fizične osebe, ki so v odvisnem razmerju z izplačevalcem dohodka, gre torej za redno delovno razmerje ali drugo pogodbeno razmerje. S strani kluba ali organizacije prejema plačo ter posledično tudi za njega obračunavajo prispevke. Pri drugih pogodbenih razmerjih pa se mu priznajo tudi normirani stroški v višini 10 %.
- fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, pri čemer se lahko davčna osnova ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov v višini 80 % prihodkov,
- gospodarske družbe, v primeru, če je nastopajoči izvajalec ali športnik v Sloveniji organiziran kot gospodarska družba in se vsi dohodki, ki jih s svojimi nastopi dosega v okviru dejavnosti organizirane pravne osebe (npr. d.o.o.), štejejo kot dohodki pravne osebe.

Pri neodvisnem razmerju, kjer fizične osebe opravljajo svobodni poklic ter dohodke dosegajo preko registrirane dejavnosti, lahko pri načinu ugotavljanja davčne osnove izbira med normirano ali normalno obdavčitvijo. Slednji se obračunava po dohodninski lestvici. Za zniževanje davčne osnove imajo samozaposleni v kulturi in športu nekoliko drugačne in njim prilagojene davčne olajšave. Do splošne olajšave so opravičeni vsi rezidenti, medtem ko pri osebni olajšavi pa lahko samo samozaposleni v kulturi in športu uveljavljajo pravico za zmanjšanje davčne osnove v velikosti 15 % prihodkov letno, ampak do zneska 25.000 evrov prihodkov iz svoje dejavnosti. Iz davčne osnove so pa izvzete vse nagrade in priznanja, saj gre za neobdavčena izplačila (DATA, 2021).

Športniki in umetniki plačujejo med letom tudi akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Ta se za davčno leto izračuna od davčne osnove z upoštevanjem davčnih olajšav. Tako se akontacija dohodnine od dohodka iz dejavnosti za davčno leto določi v višini akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti po zadnjem obračunu akontacije dohodnine in znaša praviloma 25 % od dohodka iz dejavnosti. Akontacija dohodnine se lahko izračuna in plača tudi po znižani davčni stopnji, vendar ne nižji od 10 %, če zavezanec plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti. Za znižano stopnjo akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti se odloči zavezanec sam, o čemer mora obvestiti davčni organ, če oceni, da bo akontacija dohodnine previsoka glede na pričakovano dohodnino na letni ravni (Sindikat Športnikov Slovenije, 2022).

Samozaposlene osebe, ki opravljajo svobodni poklic, bodisi umetnika ali športnika, so tudi zavezane k plačevanju pavšalnih prispevkov za socialno varnost. Čeprav spadajo športniki in umetniki v isto kategorijo, pa športniki dosegajo veliko večje dohodke kot na drugi strani umetniki, ki dosegajo prihodke komaj za preživetje. Samozaposleni v kulturi predstavljajo slabo tretjino (31 %) vseh samozaposlenih v Sloveniji. Posebnost samozaposlenih v kulturi je ta, da če državna strokovna komisija oceni, da njihovo delo pomeni izjemen kulturni prispevek ali pa če opravljajo deficitarni poklic, lahko pridobijo pravico, da jim država krije mesečne prispevke za socialno varnost. Tako pravico je imelo v letu 2022 dobrih 70 % samozaposlenih v kulturi (Berger, 2022). Slika 4 prikazuje delež samozaposlenih v kulturi glede na področje ustvarjanja ter koliko od njih je imelo tudi pravico do kritja prispevkov za socialno varnost.

Slika 4: Delež samozaposlenih v kulturi glede na področje ustvarjanja ter pravice do kritja prispevkov v Sloveniji 2022

Vir: Berger (2022).

Iz slike 4 lahko razberemo, da je največ samozaposlenih v kulturi deluje na področju arhitekture in oblikovanja, ampak po drugi strani pa skoraj polovica od njih nima pravice do kritja prispevkov s strani države. Večji deleži samozaposlenih s kritimi prispevki so v umetniških panogah, kot so vizualna umetnost, glasba, film, knjiga in uprizoritvene umetnosti, katerih obstoj je v Sloveniji precej odvisen od državnega investiranja v ta področja.

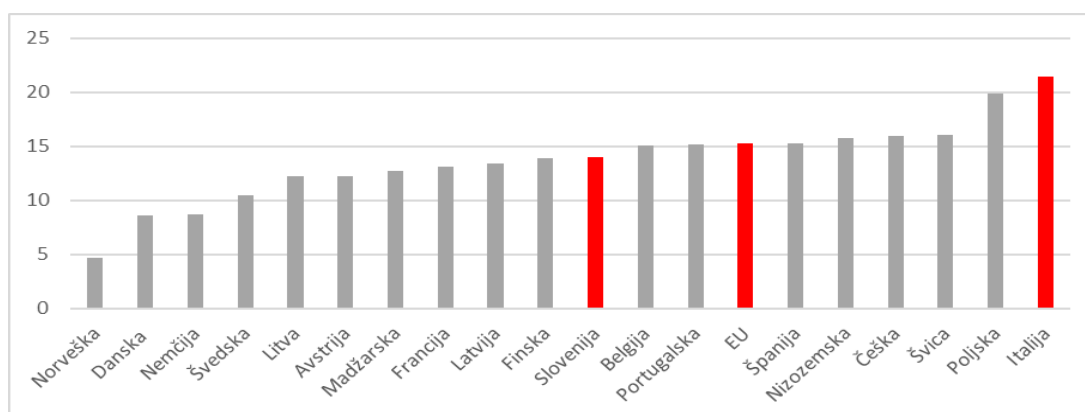
3 RAČUNOVODSKI IN DAVČNI VIDIK SAMOZAPOŠLOVANJA V ITALIJI

3.1 Opredelitev samozaposlovanja v Italiji

V Italiji je v zadnjih letih postal način samozaposlovanja vse bolj priljubljen, kar se kaže po naraščanju števila novo samozaposlenih kot posledica visoke brezposelnosti. Dandanes ima Italija eno izmed največjih stopenj samozaposlenosti v EU. Največ samozaposlenih je na področjih grafičnega oblikovanja, prevajalskih storitev in tolmačenja, programiranja ter kreativnega pisanja in novinarstva (Angelina, 2022).

Najbolj privlačnejša oblika samozaposlitve v Italiji je »freelansing«, saj je vse več poklicev dostopnih z uporabo sodobnih, tehnoloških in komunikacijskih kanalov ter z vse manj dela v pisarniških prostorih, kot smo navajeni po tradicionalnem delavskem vzorcu. Ta oblika samozaposlitve je najbolj zanimiva za mlade, mlajše od 40 let. Več kot 21 % delovno aktivnega prebivalstva v Italiji je samozaposlenih, kar je visoko nad evropskih povprečjem. Ocenjuje se, da se malo manj kot 14 % italijanskega prebivalstva ukvarja s »freelansingom« (tako imenovani svobodni poklici), od tega pa mladi predstavljajo slabo tretjino deleža (Immigration Italy, 2022). Slika 5 prikazuje delež samozaposlenih glede na celotno zaposlenost med različnimi evropskimi državami. Pri tem je prikazana tudi primerjava Slovenije in Italiji z evropskim povprečjem.

Slika 5: Delež samozaposlenih glede na celotno zaposlenost v letu 2022 (v %)

Vir: OECD (2022).

Iz slike 5 lahko razberemo, da ima med izbranimi državama Slovenija nižjo stopnjo samozaposlenosti, katera pa je za eno odstotno točko tudi nižja od evropskega povprečja, ki znaša okoli 15 %. Delež samozaposlenih v Sloveniji je že bil bolj podrobno predstavljen v tabeli 1. Po drugi strani pa Italija kroji sam vrh po deležu samozaposlenih glede na celotno zaposlenost. Obstaja več razlogov, ki prispevajo k višji stopnji samozaposlenosti v Italiji. Ena izmed njih je tudi razširjenost malih in srednje velikih podjetij v italijanskem gospodarstvu. Ta pa predstavljajo velik del italijanskih podjetij v celoti in mnoga od le-teh vodijo samozaposleni posamezniki (OECD, 2022).

Angelina (2022) je opredelila, da v Italiji obstajata dve vrsti struktur za samozaposlene, in sicer:

- mali samostojni podjetnik (it. *piccola impresa*) - trgovci in obrtniki, katerih način poslovanja omogoča zaposlovanje novih ljudi ali
- samostojni podjetnik posameznik (it. *impresa individuale or libero professionista*) - opravljajo intelektualne dejavnosti, kot so odvetniki, svetovalci, novinarji, umetniki, prevajalci, računovodje.

Italija ima eno izmed treh največjih gospodarstev v euro območju in drugo največje proizvodno gospodarstvo. Marsikatero podjetje iz drugih držav članic EU, si želi razširiti svoje poslovanje v Italijo, vendar je za Italijo značilno, da ima visoke davke. Da bi v Italijo pritegnili tuje investitorje, so podjetja iz drugih držav članic EU lahko izbirala med sistemom obdavčitve, ki velja v Italiji ali pa sistemom obdavčitve, ki velja v kateri od drugih držav EU. Posledično so izbrali tisti davčni režim, kateri je bolj ugodnejši (K&J Translations, 2020).

3.2 Računovodstvo v Italiji

Računovodstvo v Italiji se za razliko od našega sistema, ki je dobro urejen s slovenskimi računovodskimi standardi, razlikuje predvsem po nestandardiziranih postopkih. Čeprav ima tudi Italija svoje nacionalne računovodske standarde, ki jih je izdala Italijanska računovodska organizacija (it. *Organismo Italiano di Contabilita'*, v nadaljevanju OIC), vendar pa ti nimajo zakonske moči. Zato marsikatero podjetje vodi računovodstvo glede na zahtevo države in davčnega urada. Podjetja, kotirana na borzi, banke in zavarovalnice pa so primorane pripraviti individualne ter konsolidirane poslovne izkaze po MSRP. Ostala podjetja (razen malih podjetij, ker uporabljajo poenostavljene postopke za pripravo zaključnih poročil) se lahko odločijo ali bodo tudi ona uporabila MSRP ali pa nacionalne računovodske standarde (Lloyds Bank, 2023).

Osrednji okvir italijanskih računovodskih standardov obravnava računovodska načela, ki si sledijo v naslednjem zaporedju.

OIC 2: Sredstva in posojila, namenjena določeni dejavnosti

- OIC 4: Združitev in razčlenitev
- OIC 5: Likvidacijske bilance
- OIC 8: Emisijske kvote toplogrednih plinov
- OIC 9: Odpisi trajnih izgub vrednosti opredmetenih in neopredmetenih osnovnih sredstev
- OIC 10: Izkaz denarnih tokov
- OIC 11: Namen in predpostavke računovodskih izkazov
- OIC 12: Sestava in oblike računovodskih izkazov
- OIC 13: Zaloge
- OIC 14: Denarna sredstva in denarni kazalniki
- OIC 15: Terjatve
- OIC 16: Opredmetena osnovna sredstva
- OIC 17: Konsolidirani računovodski izkazi in kapitalska metoda
- OIC 18: Pasivne časovne razmejitev
- OIC 19: Obveznosti
- OIC 20: Dolžniški vrednostni papirji
- OIC 21: Kapitalske naložbe
- OIC 23: Nedokončano delo po naročilu
- OIC 24: Neopredmetena sredstva
- OIC 25: Davki od dobička
- OIC 26: Posli, sredstva in obveznosti v tuji valuti
- OIC 28: Lastniški kapital
- OIC 29: Spremembe računovodskih standardov, spremembe računovodskih ocen, popravki napak, dogodki po koncu poslovnega leta
- OIC 30: Medletni računovodski izkazi
- OIC 31: Rezervacije za tveganja in stroške ter odpravnine
- OIC 32: Izvedeni finančni inštrumenti
- OIC 33: Prehod na nacionalne računovodske standarde
- OIC 34: Prihodki
- OIC 35: Računovodski standard ETS

Posebnost računovodstva v Italiji je tudi to, da nimajo predpisanega obveznega kontnega načrta, zato vsako podjetje pripravi kontni plan, ki jim najbolj ustreza in kateri jim zagotavlja vse podatke za pripravo zaključnih poročil.

3.3 Vodenje poslovnih knjig

Za način vodenja poslovnih knjig in pripravo letnih poročil v Italiji je pristojen Nacionalni inštitut za revizijo (it. Istituto nazionale revisori legali, v nadaljevanju INRL). Primarna naloga INRL je preverjanje računovodske – administrativne pravilnosti od javnih organov pa do zasebnikov posameznikov (Camera dei deputati - Registro dei rappresentanti di interessi, 2023).

V Italiji se lahko poslovne knjige vodijo na tri načine:

- običajno računovodstvo (it. regime ordinario)
- poenostavljeno računovodstvo (it. regime semplificato) in
- super poenostavljeno računovodstvo (it. regime super-semplificato).

Običajno računovodstvo (it. regime ordinario) je zavezano voditi podjetje, ki ustvarja v storitvenih dejavnostih letni promet višji od 400.000 evrov oziroma 700.000 evrov v ne storitvenih dejavnostih. Zajema tudi dvostavno vodenje knjigovodstva in poslovnih knjig (dnevnik knjiženja, knjiga OS, glavna knjiga, knjiga inventarja, knjiga za vodenje delovne discipline – plače, skladiščna knjiga) (Lexdo, 2023).

Poenostavljeno računovodstvo (it. regime semplificato) uporabljajo individualna majhna podjetja (družinska podjetja in samostojni podjetniki), ki v poslovnem letu niso presegli letnega prometa v višini 400.000 evrov v storitvenih dejavnostih oziroma 700.000 evrov v ne storitvenih dejavnostih. V primeru opravljanja več različnih dejavnosti se upošteva meja, pri kateri je ustvarjen večji del prometa, razen če ne vodijo ločenega računovodstva (Lexdo, 2023).

Super poenostavljeno računovodstvo (it. regime super-semplificato) izbirajo posamezne fizične osebe oziroma v Italiji tako imenovana najmanjša in majhna podjetja. Ta način ni potrebno priglasiti davčnemu organu, saj je samoumevno, da novo registrirani samostojni podjetniki, ki izpolnjujejo pogoje za uporabo tega načina, le-tega tudi avtomatsko uporabijo. Majhni samostojni podjetniki niso zavezani k vodenju nikakršnih računovodskih listin. Če pa v poslovnem letu presežejo zastavljene pogoje, jim z naslednjim poslovnim letom ta način ni več dovoljen. Pri ugotavljanju dobička ni nobene poenostavitve v primerjavi z že poenostavljenim računovodstvom (ItaliaDonna, 2009).

Portal ItaliaDonna (2009) navaja pogoje za uporabo super-poenostavljenega računovodstva, ki so:

- Letni promet za samostojne podjetnike v storitvenih dejavnostih ne sme biti večji od 15.493,71 € oziroma 25.822,72 € če delujejo v drugih dejavnostih. Če delujejo v več dejavnostih, se upošteva meja tiste dejavnosti, katere promet presega 50 % skupno ustvarjenega letnega prometa.
- Nakupi, ki so povezani in uporabljeni pri poslovni dejavnosti, ne smejo biti večji od 10.329,14 € ali 18.075,99 € če gre za izdelke namenjene ponovni prodaji.
- Celotna neto vrednost osnovnih sredstev (v nadaljevanju OS) ne sme presegati 25.822,72 € (z že upoštevano obračunano amortizacijo). Upoštevajo se samo OS, ki so povezana s poslovnim procesom.
- Stroški zaposlenih, ki priložnostno sodelujejo v proizvodnem procesu, ne smejo presegati 70 % ustvarjenega prometa v predhodnem letu.

Najbolj pogost način vodenja računovodstva samostojnega podjetnika v Italiji je s poenostavljenim računovodstvom. V primeru, da samostojni podjetnik preseže zgornjo mejo, ki še dovoljuje vodenje poenostavljenega računovodstva, pa mora preiti na običajni način računovodstva, ki ga uporabljajo vse druge kapitalske družbe.

Vsakdo mora izpolnjevati minimalne predpisane zahteve računovodstva glede na to, v katero skupino je samostojni podjetnik uvrščen, vsekakor pa se lahko podjetnik tudi prostovoljno odloči, da bo uporabljal bodisi običajno računovodstvo ali katero izmet poenostavljenih oblik.

3.4 Samostojni podjetnik v Italiji

Po italijanskem pravu je podjetnik definiran kot oseba, ki se profesionalno ukvarja z organizirano gospodarsko dejavnost s ciljem proizvodnje ali izmenjave blaga in storitev s pridobitnim namenom (Codice civile - iCC, Gazzetta Ufficiale, n. 79). Dejavnost podjetnika mora biti stalna in sistematična. Italijanski zakonik loči podjetnika med različnimi kategorijami glede na vrsto in način opravljanja dejavnosti. Ob upoštevanju velikosti in značilnosti podjetja ločimo podjetnike po naravi dejavnosti na trgovske, kmetijske in male podjetnike (2083. člen iCC).

Med njimi ima najpomembnejšo vlogo trgovski podjetnik, saj se v to kategorijo uvrščajo vsi podjetniki, ki niso ne kmetijski in ne mali podjetniki. Trgovski podjetniki (it. imprenditori commerciali) po 2195. členu iCC opravljajo industrijsko dejavnost, ki je usmerjena v proizvodnjo blaga in storitev, posredniško dejavnost v blagovnem prometu (npr. trgovina na debelo, trgovina na drobno ipd.) ali storitveno dejavnost.

Mali podjetnik (it. piccolo imprenditore) je po 2083. členu iCC tisti, ki opravlja naloge neposrednega pridelovalca oziroma kmeta sklada, obrtnika, malega trgovca oziroma opravlja poklicno dejavnost, organizirano z lastnim delom ali s pomočjo družinskih članov. Ker je to najenostavnejša oblika samozaposlitve v Italiji, uživa vrsto poenostavitev, ki izhajajo iz njegovega statusa. Dve izmed njih sta, da ni obvezan voditi poslovnih knjig (2214. člen iCC) ter da ni potreben vpis v splošni del sodnega registra podjetij (2202. člen iCC).

Posebnost pa je kmetijski podjetnik (it. imprenditore agricolo), ki po 2135. členu iCC opravlja eno ali več naslednjih dejavnosti: obdelavo kmetijskih zemljišč, rejo živali, gozdarstvo in druge povezane dejavnosti, kot so proizvodnja in neposredna prodaja olja, sira, gob, vina, medu idr., saj gre za pridobivanje proizvodov z opravljanjem glavne kmetijske dejavnosti.

V italijanski terminologiji se uporabljata dva pojma za pojmovanje malega podjetja, ki ustrezata slovenskemu pojmovanju samostojnega podjetnika. Tako lahko govorimo o pojmu »impresa individuale«, ki predstavlja samostojnega podjetnika posameznika, ali pa

o izrazu »piccola impresa«, ki zajema mala podjetja v tistih primerih, ko ta ne zaposlujejo samo nosilca dejavnosti. Mala podjetja pa v Italiji v praksi razdelijo na štiri različne kategorije, saj se v osnovi te vrste podjetij razlikujejo po načinu obračunavanja davka na dobiček, razlikujejo pa se tudi po različnih načinih vodenja poslovnih knjig, ki jih lahko izberejo.

V Italiji poznajo naslednje klasifikacije malih podjetij:

- nova mala podjetja (it. Nuove piccole imprese),
- marginalna podjetja (it. Imprese marginali),
- najmanjša podjetja (it. Imprese minime) in
- majhna podjetja (it. Imprese minori).

3.4.1 Nova mala podjetja

Po besedah Lefebvrea (2001a, str. 174) se lahko samostojni podjetniki posamezniki, ki registrirajo svojo novo dejavnostjo, v obdobju prvega poslovnega leta in dveh naslednjih obdobjih uvrstijo v skupino novih malih podjetij in s tem pridobijo vse ugodnosti, ki jih ta klasifikacija prinaša, vendar morajo zadostiti naslednjim spodnjim pogojem:

- zavezanec in njegovi ožji družinski člani v zadnjih treh letih niso delovali kot podjetniki v kakršni koli dejavnosti;
- dejavnost, ki jo bo podjetnik opravljal, na noben način ni povezana z dejavnostjo, ki jo je opravljal prej, četudi zgolj kot zaposleni v podjetju, ki ga je potem odkupil in nadaljeval z isto dejavnostjo;
- podjetnik posameznik ne sme preseči letnega prometa 30.987,41 €, če deluje v storitveni dejavnosti ali 61.974,83 € letno, če deluje v kateri drugi dejavnosti (npr. proizvodnja);
- v kolikor podjetnik nadaljuje z neko dejavnostjo, ki jo je prej opravljal kdo drug (možnost prodaje podjetja, nasledstvo itd.), lahko podjetnik deluje kot novo majhno podjetje, vendar le, če podjetje, katerega je nasledil, v tekočem obdobju ni preseglo letnega prometa 30.987,41 €, če deluje v storitveni dejavnosti, ali 61.974,83 € letno, če deluje v kateri drugi dejavnosti;
- podjetnik lahko deluje kot novo malo podjetje, če se zaveže, da bo redno plačeval in izpolnjeval vse obveznosti do države.

Ugodnosti za samostojnega podjetnika posameznika, ki spada v to skupino, se kažejo tako na davčnem kot tudi na računovodskem področju. Pri slednjem velja poenostavljen način vodenja računovodskih knjig, saj so na primer oproščeni vodenja davka na dodano vrednost (it. imposta sul valore aggiunto, v nadaljevanju IVA) in regionalnega davka na registrirano dejavnost (it. Imposta regionale sulle attività produttive, v nadaljevanju IRAP) ter s tem tudi periodičnih plačil vezana na ta dva davka. Po koncu poslovnega leta pa se

naredi letni obračun davka. Pri obdavčitvi dohodka pa gre za posebno davčno obravnavo, kjer lahko samostojni podjetniki posamezniki uveljavljajo tako imenovani nadomestni davek od dobička v višini 10 % od ustvarjenega letnega čistega dobička (Lefebvre, 2001b, str. 274).

V primeru, da samostojni podjetnik posameznik preseže ali ne izpolnjuje enega od že zgoraj navedenih pogojev, izgubi pravico do statusa novega malega podjetja ter s tem vseh ugodnosti, ki jih ta sistem omogoča, ne glede na to, da je vsem novim podjetnikom status priznan za obdobje največ treh poslovnih let. Po preteku treh let pa samostojni podjetniki posamezniki ne morejo več uveljavljati tega režima, ampak morajo preiti na običajen sistem, ki ga že uporabljajo ostala navadna podjetja.

3.4.2 Marginalna podjetja

Samostojni podjetniki posamezniki, ki delujejo v različnih dejavnostih, za katere je mogoča in je izvedena študija sektorja, v katerem delujejo, se lahko poslužujejo te oblike malega podjetja pod pogojem, da njihovi letni prihodki ne presegajo predpisanega limita, ki je lahko posebej določen za posamezna področja. Študije sektorjev izdeluje davčni urad, ki natančno predpisuje, v katerem okviru se bo gibal promet podjetja v določenem sektorju. Te oblike malega podjetja se največ poslužujejo samostojni podjetniki, ki delujejo na področjih, ki so lahko kvantificirana in v katerih je možen pregled. Davčni urad ima v ta namen izdelane tudi simulacije, znotraj katerih se mora nahajati podjetje. V praksi velja, da v primerih, ko tovrstno podjetje dve zaporedni leti odstopa od predpisanih računovodskih izračunov s strani davčnega urada, le-ta izvede podroben inšpekcijski pregled podjetja. Za tovrstno obliko malega podjetja morajo zainteresirani posamezniki prošnjo za odobritev statusa marginalnega podjetja nasloviti na lokalni davčni urad najkasneje do konca januarja tekočega poslovnega leta. V prošnji morajo samostojni podjetniki posamezniki tudi navesti, do kdaj želijo uporabljati ta status. Z davčnega in računovodskega vidika podjetje s statusom marginalnega podjetja lahko teoretično deluje nedoločen čas (Frizzera, 2001, str. 123-125). Frizzera (2001) tudi navaja, da ugodni režim podjetju preneha v primeru izpolnitve najmanj enega od spodaj navedenih pogojev:

- ob koncu poslovnega leta podjetje bodisi na podlagi poslovnih izkazov ali pa na podlagi izvedenega zunanjskega pregleda poslovnih knjig presega z zakonom dovoljeni maksimalni okvir ustvarjenega prometa, ki ga je zakonodajalec še dovolil za sektor, v katerem deluje;
- v primeru, da bo podjetje ob koncu poslovnega leta v svojih poslovnih knjigah izkazovalo za 50 % večji znesek prometa od dovoljenega, bo podjetju odmerjen davek od dejavnosti po navadnem obračunu za celotno obdobje poslovnega leta, kar velja tudi v primeru, da nepravilnost ugotovi pristojni davčni inšpektor;
- podjetju preneha veljati režim znotraj statusa marginalnega podjetja tudi, če podjetnik sam obvesti pristojno davčno službo, da želi izstopiti iz režima ter nadaljevati z

običajnim režimom ali celo prenehati z dejavnostjo, vendar mora to storiti najkasneje do zadnjega januarja tekočega poslovnega leta.

Samostojni podjetnik posameznik, ki spada v to skupino, je opravičen do podobnih ugodnosti, kot sem jih že navedla zgoraj pri novih malih podjetjih. Tako je tudi njihov način vodenja računovodskih in poslovnih knjig poenostavljen. Edina razlika je v tem, da se pri samostojnih podjetnikih posameznikih s statusom marginalnega podjetja uveljavlja nadomestni davek na dobiček fizičnih oseb (it. IRPEF) v višini 15 % od dohodka iz dejavnosti (Lefebvre, 2001b, str. 274-275).

3.4.3 Najmanjša podjetja

Za najmanjša individualna podjetja velja poseben pavšalni režim obračunavanja davka na dobiček, obenem pa najmanjša podjetja v večini vodijo poenostavljeno računovodstvo (lahko izberejo tudi običajno računovodstvo, vendar jih izbira določenega tipa omejuje in zavezuje za uporabo najmanj treh poslovnih let). Lefebvre (2001a, str.175) navaja, da je ta režim drugačen od predhodno predstavljenih posebnosti tako imenovanih malih novih podjetij in marginalnih podjetij, saj je obvezen za podjetja, ki delujejo v individualni obliki in izpolnjujejo pogoje, ki se nanašajo na prejšnje poslovno leto. Ti pogoji so:

- Letni promet najmanjšega podjetja ne sme presegati 10.329,14 €. V primeru, da samostojni podjetnik posameznik deluje v več podjetjih, je potrebno upoštevati celoten promet, ki ga je ustvaril v vseh dejavnostih, četudi te niso med seboj povezane.
- Neto vrednost osnovnih sredstev po obračunani amortizaciji ne sme presegati 10.329,14 €. Upoštevati je potrebno tako tista osnovna sredstva, ki so lastniška, kot tudi tista, ki jih ima podjetje v finančnem najemu, medtem ko ne upoštevamo osnovnih sredstev, ki so predmet poslovnega najema, navadne najemne pogodbe in sredstev, ki so podjetju dana na uporabo na podlagi dovoljenja za uporabo.
- Delež plač in nadomestil zaposlenim ne sme biti višji od 70 % letnega prometa, ki ga ustvari podjetje.
- Podjetju ni dovoljeno izvažati.

Pri pavšalni obdavčitvi gre za poseben način ugotavljanja davčne osnove za izračun davka na dohodek iz dejavnosti ter posledično ugotavljanja tudi ustvarjenega dobička samostojnega podjetnika posameznika. Ugotavljanje davčne osnove in dobička je v naprej določeno v odstotku od ustvarjenega letnega prometa. Ti odstotki so različni glede na vrsto dejavnosti, ki jo samostojni podjetnik posameznik opravlja.

Podjetje izgubi status najmanjšega podjetja in s tem pavšalnega načina obračunavanja davka na dobiček v naslednjem poslovnem letu takoj, ko se ugotovi, da ne izpolnjuje najmanj enega od zgoraj navedenih pogojev, ki jih je predvidel zakonodajalec (Lefebvre, 2001a, str. 175).

3.4.4 Majhna podjetja

Majhna podjetja so, izmed štirih navedenih oblik, najbolj razširjena oblika samostojnega podjetnika v Italiji. Značilnost teh podjetij je, da vsa uporabljajo poenostavljen način računovodstva (Frizzera, 2001, str. 123-125).

3.5 Obdavčitev samostojnega podjetnika v Italiji

Samostojni podjetnik posameznik v Italiji je obdavčen na podlagi davka od dohodka fizičnih oseb (it. imposta sul reddito delle persone fisiche, v nadaljevanju IRPEF). IRPEF je neposredni in osebni davek na dohodek fizične osebe in neposredno vpliva na dohodek, saj ga morajo plačati vsi, ki ustvarjajo dohodek v Italiji. Gre za progresivni davek, torej davek, ki raste z višino dohodka. V Italiji obstajajo tri vrste davkov na dohodke fizičnih oseb (it. IRPEF), ki jih plačujejo tako rezidenti kot tudi nerezidenti ne glede na status. To so nacionalni, regionalni in občinski davek (Yordan, 2023).

Nacionalni davek je davek, ki se določi na podlagi progresivnih davčnih stopenj glede na dohodkovne razrede na celotni ustvarjen letni dohodek. V tabeli 7 so prikazani dohodninski razredi in njihove davčne stopnje obdavčitve.

Tabela 7: Dohodninska lestvica v Italiji za leto 2022

Če znaša neto letna osnova v evrih		znaša dohodnina v evrih				
nad	do					
	15.000			23 %		
15.001	28.000	3.450	+	25 %	nad	15.000
28.001	50.000	6.700	+	35 %	nad	28.000
50.001		14.400	+	43 %	nad	50.000

Vir: Graber-partner (2023).

Regionalni davek je davek na dohodek, ki znaša od 1,23 % do 3,33 % in je odvisen od regije, v kateri je registriran samostojni podjetnik posameznik. Tudi občinski davek se razlikuje glede na občino, v kateri si prijavi. Zneski davka se gibljejo med 0 % in 0,8 % (Yordan, 2023).

V Italiji se na koncu lahko uveljavljajo tudi davčne olajšave, vendar pri tem je pomembno poudariti, da davčne olajšave v Italiji zmanjšujejo davčno obveznost in ne davčne osnove. Torej se davčna olajšava prizna po tem, ko je davek že apliciran na davčno osnovo. V Italiji so najpogostejše osebne davčne olajšave povezane z:

- Vzdrževanimi osebami

Za leto 2022 znaša najvišja davčna osnova za vzdrževane družinske člane:

- 800 evrov za zakonce
- 750 evrov za ostale družinske člane (npr. otroci, starejši od 21 let)

Za otroke mlajše od 21 let pa se odmeri višina davčne olajšave glede na to, koliko otrok je v gospodinjstvu. Letne olajšave za posameznega otroka so prikazane v tabeli 8.

Tabela 8: Davčna olajšava na vzdrževane družinske člane v Italiji leta 2022

	LETNA DAVČNA OLAJŠAVA
Za prvega otroka	2100 evrov
Za drugega otroka	4200 evrov
Za tretjega otroka	5220 evrov
Za četrtega otroka	9840 evrov

Vir: Yordan (2023).

- **Najemnino**

Znesek davčne olajšave za najemnino je odvisen od starosti, višine dohodka in statusa zaposlitve posameznika. Najvišji dovoljeni zneski davčne olajšave so prikazani v tabeli 9.

Tabela 9: Davčna olajšava za najemnino v Italiji leta 2022

	Maksimalna letna davčna olajšava
Letni dohodek nižji od 15.493,71 €	300 €
Letni prihodki znašajo med 15.493,71 € in 30.987,41 €	150 €
Mladi (20-30 let) z letnim dohodkom manj kot 15.493,71 €	330 € za prva tri leta
Napoteni delavci z letnim dohodkom manj kot 15.493,71 €	991,60 €
Napoteni delavci z letnim dohodkom med 15.493,71 € in 30.987,41 €	495,80 €

Vir: Yordan (2023).

- **Zdravstvenimi stroški**

Davčna olajšava za zdravstvene stroške znaša 19 % zneska, ki ga plačujejo nad 129,11 € v celotnem koledarskem letu. Vse zahteve za ta odbitek morajo biti podprte s potrdili.

- **Stroški izobraževanja**

Davčno olajšavo za izobraževalne stroške, ki jih zaračunavajo izobraževalne ustanove, lahko zahteva in uveljavlja vsak posameznik, vendar mora to podpreti s potrdili. Zneski olajšav so prikazani v tabeli 10.

Tabela 10: Davčna olajšava za izobraževalne stroške v Italiji leta 2022

STOPNJA IZOBRAŽEVANJA	ZNESEK OLAJŠAVE
Univerzitetno izobraževanje	Celoten znesek šolnine
Vrtec, osnovna in srednja šola	19 % šolnine, največ 800 € na otroka

Vir: Yordan (2023).

- Novim rezidentstvom

Davčne olajšave za nove davčne rezidente v Italiji lahko znašajo od 70 % do 90 %, odvisno od regije, kjer se posameznik registrira. Večina regij v Italiji ponuja 70 % znižanje dohodnine, katero lahko uveljavljajo še nadaljnjih pet let.

Da si kot novi rezident v Italiji upravičen do davčnih olajšav, mora, kot navaja Yordan (2023), posameznik izpolnjevati naslednje zahteve:

- posameznik mora biti zaposlen, samozaposlen ali lastnik podjetja
- posameznik mora postati davčni rezident
- ostati davčni rezident vsaj naslednji dve leti
- na ozemlju Italije mora posameznik preživeti najmanj 183 dni.

V Italiji je za samozaposlene osebe poslovno in davčno leto enako koledarskemu. Na podlagi davčne obveznosti za preteklo leto se za poslovno leto plačata dve akontaciji za davek na dohodek, in sicer 40 % davka je plačanega v mesecu juniju ter preostalih 60 % davka je plačanega v novembru (Angelina, 2022).

Italijanskega samostojnega podjetnika pa bremenijo tudi drugi davki in dajatve:

- IRAP (it. Imposta regionale sulle attivita' produttive) - regionalni davek na pridobitno dejavnost
- IRPEF (it. Imposta sul reddito delle persone fisiche) - davek na dohodek fizičnih oseb
- INPS (it. Istituto nazionale per la previdenza sociale) državni zavod za socialno zavarovanje
- INAIL (it. Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro) - državni zavod za nezgodno zavarovanje pri delu
- Ostale dajatve (npr. katastrski davek).

IRAP je davek, katerega zavezanci so poleg fizičnih oseb, ki opravljajo pridobitno dejavnosti, tudi družbe, ki imajo status pravne osebe. Regionalni davek bremeni čisti donos, ki ga zavezanci ustvarijo znotraj posamezne regije. Davčna obveznost se dobi tako, da davčno osnovo pomnožimo s stopnjo, ki se pravzaprav spreminja na sam promet in dejavnost. Najbolj pogosta mera je 3,9 %, medtem ko so za banke in zavarovalnice določene posebne stopnje (Bonarini, 2021).

V primeru samostojnega podjetnika pa ta plačuje akontacije za regionalni davek vsak mesec skozi vse leto. Končno izravnava pa do konca decembra. V tem primeru je potrebno do 30. septembra naslednjega leta vložiti tudi davčno napoved, razen če ni z aktom o ustanovitvi določeno drugačno poslovno in davčno leto, ki ni enako koledarskemu.

IRPEF je davek na dohodek fizičnih oseb in v Italiji gre za t. i. nacionalni davek, kateri je predstavljen že zgoraj v tabeli 7 ter se obračunava na podlagi dohodninske lestvice.

INPS so prispevki za socialno varnost, ki jih mora vsak samostojni podjetnik sam obračunati in plačati na mesečni ravni. Prispevki INPS se običajno obračunajo v minimalnih zneskih z dohodki od 0 do 15.000 evrov. Ko se dohodek poveča, se s tem povečajo tudi prispevki INPS. Samostojni podjetniki z višjimi dohodki pa prispevki za socialno varnost znašajo 25,72% od obdavčljive osnove dohodka (Bonarini, 2021).

3.5.1 Pavšalna obdavčitev

V Italiji se je pavšalni način obdavčitve uvedel leta 2015. Samostojni podjetniki lahko uporabijo ta način obdavčitve, če upoštevajo dva pogaja, in sicer v poslovnem letu prihodki ne smejo presegati 65.000 evrov ter odhodki se lahko priznajo največ v višini 20.000 evrov. Davčna osnova se določi s pomočjo koeficienta dobičkonosnosti, katerega pomnožimo z višino ustvarjenih letnih prihodkov. Razlika med ustvarjenimi letnimi prihodki in davčno osnovo pa predstavljajo davčno priznani odhodki (Agenzia entrate, 2023).

$$\text{Davčna osnova} = \text{koeficient dobičkonosnosti} \times \text{ustvarjeni letni prihodki} \quad (1)$$

Koeficienti so zakonsko v naprej določeni in se razlikujejo glede na panogo poslovne dejavnosti. Najbolj pogosti koeficienti so prikazani v tabeli 11.

Tabela 11: Koeficienti dobičkonosnosti na podlagi panoge dejavnosti v Italiji leta 2022

PANOGA POSLOVNE DEJAVNOSTI	KOEFICIENT	Prag dohodka
Živilska industrija	40 %	45.000 evrov
Trgovina na debelo in drobno	40 %	50.000 evrov
Nepremičnine	86 %	20.000 evrov
Komercialni zastopniki	62 %	25.000 evrov
Gostinstvo	40 %	50.000 evrov
Strokovne, znanstvene, tehnične, finančne, izobraževalne, zdravstvene in zavarovalniške dejavnosti	78 %	30.000 evrov
Ostalo	67 %	30.000 evrov

Vir: Jamieson (2022).

Na podlagi višine koeficientov iz tabele 11 ugotovimo, da ima dejavnost, ki se ukvarja z nepremičninami najvišjo davčno osnovo, medtem ko živilska industrija, trgovina na debelo in drobno ter gostinstvo pa najnižjo možno osnovo.

Od višine davčne osnove se potem obračunajo tudi obvezni prispevki za socialno varnost, ki znašajo 25,72 % in davek. Pri pavšalnem načinu obdavčitve je značilno, da gre za dokončno obdavčitev, in sicer se uporablja enoten davek v višini 15 %. Do posebnih ugodnosti pa so upravičeni na novo registrirani samostojni podjetniki, ampak pod določenimi pogoji. Kot navaja Agenzia entrate (2023) se za prvih pet let opravljanja dejavnosti davek iz 15 % zniža na 5 %, razen če:

- je oseba v preteklih treh letih že opravljala poklicno ali družinsko dejavnost
- bo novo registrirana dejavnost nadaljevala drugo, ki se je že predhodno izvajala
- nadaljuje z dejavnostjo, ki jo je prej opravljala druga oseba.

3.5.2 Obdavčitev športnika in umetnika

Kot je splošno znano Italija slovi po svetovno znanih športnikih in umetnikih, zato predstavlja industrija športa in umetnosti pomemben vir bogastva za državo. Za ohranjanje rasti teh dveh področji so vzpostavili posebne davčne spodbude in olajšave za športnike in umetnike, ki imajo svoja davčna rezidentstva v Italiji (Loconte & Partners, 2022).

V primeru zaposlitve npr. v italijanskih športnih klubih ali samozaposlitve, so profesionalni športniki in umetniki zavezani k plačilu italijanske dohodnine v višini 50 % dohodkov iz zaposlitve oz. samozaposlitve, preostalih 50 % dohodkov pa je oproščenih obdavčitve. To posebno davčno ureditev lahko koristijo samo pet let, vendar obstaja tudi možnost podaljšanja še za dodatnih pet let ob izpolnjevanju določenih zahtev. Za uporabo tega režima so športniki in umetniki zavezani tudi k plačilu sorazmernega prispevka v višini 0,5 % od obdavčljivega dohodka. Ta je namenjen predvsem za razvoj in podporo mladim športnikom in umetnikom. Glede bonitet in nagrad, ki jih prejemajo profesionalni športnik s strani kluba ali umetniki pa so vključene v posebno davčno ureditev in obravnavo (Loconte & Partners, 2022).

Glede na visoke zneske v športni industriji, kjer lahko govorimo že o milijonskih zneskih in pogodbah, je zgoraj omenjena posebna davčna ureditev za profesionalne športnike zelo ugodna. Večina je lahko vključena v ta davčni sistem samo pet let, potem pa morejo preiti na drugi način obdavčevanja dohodkov. Tako se lahko odločajo med pavšalno obdavčitvijo ali normalna obdavčitvijo po dohodninski lestvici. Pri pavšalnem načinu obdavčitve je potrebno paziti, da samozaposleni v športu in kulturi ne presežejo meje 65.000 evrov letnih prihodkov.

4 ANALIZA POSLOVANJA SAMOZAPOSLJENIH

4.1 Primerjava računovodskega in davčnega vidika samozaposlovanja

Ustanovitev novega podjetja in registracija pridobitne dejavnosti sta ena izmed najlažjih korakov na začetku samostojne podjetniške poti posameznika. Postopek je zelo enostaven in poceni. V Sloveniji ima bodoči novo registrirani samostojni podjetnik možnost ustanovitve podjetja na točkah VEM ali preko spletnega portala e-VEM povsem brezplačno. Za samostojne podjetnike je značilno, da ni potrebno vplačati osnovnega kapitala ob ustanovitvi, saj za njih ni predpisan, ker odgovarjajo z vsem svojim premoženjem. Podoben postopek je tudi v Italiji. Večina samostojnih podjetnikov posameznikov ob ustanovitvi podjetja nima veliko znanja na področju računovodstva (vodenju poslovnih knjig) in davkov, zato si poiščejo pomoč pri računovodskih servisih, za vodenje poslovnih knjig, obračuna davka na dohodek iz dejavnosti, socialnih prispevkov ter ostalih potrebnih evidenc za nemoteno poslovanje. Za novo registrirane samostojne podjetnike posameznike predstavlja to prvi strošek, ki se giblje od 50 do 200 evrov na mesec.

Računovodstvo v Italiji in Sloveniji se razlikuje predvsem po urejenosti in standardiziranosti postopkov. Medtem ko imamo v Sloveniji različna področja urejena s slovenskimi računovodskimi standardi, ki natanko predpisujejo pravila o strokovnem ravnanju na področju računovodenja, v sosednji državi teh natančnih opredelitev ni. V Italiji je državni davčni urad tisti, ki predpisuje, kaj je nujno in potrebno, da podjetja predložijo in razkrijejo, medtem ko se država ne vmešava v pravila računovodenja. V Italiji je značilno, da je uporaba standardov in priporočil Evropske zveze na področju računovodenja usmerjena zgolj v zunanje računovodsko poročanje o dosežkih v preteklosti, medtem ko slovenski računovodski standardi obravnavajo računovodenje kot celoto za notranje in zunanje potrebe podjetij. Slovenski računovodski standardi pa se tudi ne nanašajo samo na gospodarske družbe, temveč posebni računovodski standardi, poleg splošnih, opredeljujejo tudi posebnosti računovodenja v organizacijah posameznih vrst, kot so denimo banke, zavarovalnice, zadruga, društva, javna podjetja, nepridobitne organizacije in nenazadnje tudi računovodske rešitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih. Značilnost italijanskega sistema računovodenja je ta, da je zaradi zahtev, ki jih podjetjem nalaga predvsem davčni urad, računovodstvo večkrat predmet poenostavitve v posameznih primerih, ki pa se navezujejo tudi na davčni vidik.

V Sloveniji poznamo dve vrsti knjigovodstva, in sicer dvostavno in enostavno knjigovodstvo. Slednje je tudi dokaj poenostavljeno ter uporabno za nove samostojne podjetnike posameznike oziroma mikro podjetja zaradi lažjega pregleda samega poslovanja. V Italiji pa imajo poleg običajnega dvostavnega in poenostavljenega računovodstva še super-poenostavljeno računovodstvo, ki pa je namenjeno najmanjšim podjetnikom posameznikom. Ker marsikatero podjetje ni moglo zadostiti vsem pogojem,

ki jih je zahteval davčni urad, je država vpeljala štiri različne tipe malih podjetij. Tako so si lahko izbrali tisti tip, katerim jim najbolj ustreza glede na registrirano dejavnost in ugodnosti. Največ novo ustvarjenih podjetij izberejo tip novih malih podjetij. Podobno lahko rečemo tudi za Slovenijo, da večina naprej začne z normiranim načinom poslovanja, nato pa se preoblikuje v navadnega.

Ob proučevanju statusa malega podjetja v Italiji lahko ugotovim tudi občutno razliko med državama, ki se nanaša na določevanje dohodka in nenazadnje na obdavčitev. Kljub navidezni veliki izbiri možnosti, ki jih nudi italijanski pravni red na področju ustanavljanja in vodenja majhnih podjetij, pa so določene meje, do katerih lahko posameznik koristi ponujeni status, postavljene dokaj nizko in kaj hitro se podjetniku posamezniku lahko dogodi, da prekorači dovoljeni okvir in mora preiti na običajen način vodenja računovodstva. Slaba stran je nedvomno tudi časovna omejenost trajanja določenih statusov majhnih podjetij, saj je podjetnik, ki se je odločil začeti s poslovanjem kot novo malo podjetje, dolžan ta status spremeniti najkasneje po preteku treh poslovnih let, seveda če že prej ne prekorači dovoljenega limita.

V Sloveniji imamo po drugi strani manj izbire, ampak so zgornje meje jasno postavljene in določene ter ne predstavljajo velikih težav samostojnim podjetnikom posameznikom, kot jih poznamo v Italiji.

Glede obdavčitve samostojnih podjetnikov posameznikov se med državama pojavljajo podobnosti in razlike. Pri pavšalnem načinu obdavčitve dohodka se državi kar precej razlikujeta. V Italiji je posebnost to, da se davčna osnova izračuna na podlagi koeficienta dobičkonosnosti, ki se razlikuje glede na registrirano dejavnost samostojnega podjetnika posameznika. Ker gre pri pavšalni obdavčitvi za dokončno obdavčitev, je v Italiji v prvih petih letih dohodek iz dejavnosti obdavčen po znižani 5 % davčni stopnji, od petega leta dalje pa po 15 % davčni stopnji. Za uporabo tega načina obdavčitve veljajo v obeh državah določeni pogoji glede maksimalne višine prihodkov in priznanih odhodkov. V Sloveniji je ta meja 50.000 evrov ter maksimalno priznani stroški v višini 40.000 evrov, kar predstavlja 80 % ustvarjenih prihodkov. Na davčno osnovo se nato aplicira davek v višini 20 % in je dokončen. Ob prekoračitvi pogojev so samostojni podjetniki posamezniki primorani obdavčiti svoj dohodek po normalnem načinu obdavčitve, in sicer po dohodninski lestvici.

Za slovenski dohodninski sistem je značilno pet dohodninskih razredov, medtem ko italijanski dohodninski sistem od leta 2022 predvideva štiri dohodninske razrede. Za vsak dohodninski razred se aplicira davčna stopnja, pri čemer je potrebno upoštevati stopničasto progresijo. Dohodninska sistema pa se ne razlikujeta samo po številu dohodninskih razredov, ampak tudi po njihovih davčnih stopnjah. Najnižji dohodninski razred v Sloveniji ima davčno stopnjo 16 %, v Italiji pa 23 %, medtem ko znaša najvišja davčna stopnja v Sloveniji 45 %, v Italiji pa 43 %.

Na področju davčnih olajšav obstajajo razlike tako v vrstah davčnih olajšav kot tudi v njenih višinah. V Sloveniji je večinoma le teh v fiksnem znesku, medtem ko v Italiji pa je višina olajšave odvisna od celotnega dohodka samostojnega podjetnika posameznika, saj z naraščanjem dohodka višina olajšave pada. Razlika je tudi v tem, da v Sloveniji davčne olajšave znižujejo davčno osnovo, medtem ko v Italiji davčne olajšave zmanjšujejo davčno obveznost. Pri izračunu davčne osnove se v Italiji od celotnega dohodka odštejejo socialni prispevki ter na dobljeno osnovo se nato aplicira davčna stopnja da dobimo bruto dohodnino. Od te se potem odštejejo še davčne olajšave, da dobimo neto dohodnino. Posebnost italijanskega dohodninskega sistema je t.i. »no tax area«, ki pomeni, da so fizične osebe z dohodkom nižjim od 15.000 evrov oproščene plačila dohodnine (npr. upokojenci).

Obdavčitev športnikov in umetnikov pri nas in v Italiji lahko rečemo da je dokaj podobna. V Italiji imajo poleg pavšalne in dejanske obdavčitve tudi posebno davčno ureditev, pri kateri je obdavčljivega samo 50 % ustvarjenega dohodka, vendar pa po drugi strani lahko ta način obdavčitve koristijo le pet let. V Sloveniji pa poklicni športniki in umetniki nimajo svojega načina obdavčitve, ampak imajo s tem razlogom davčno olajšavo, ki jim zmanjšuje davčno osnovo za 15 % od ustvarjenih prihodkov. V obeh državah so športniki in umetniki obdavčeni po dohodninski lestvici, tako da se razlikujejo tudi po davčnih stopnjah.

Na podlagi primerjave lahko sklepam, da bodo samostojni podjetniki posamezniki v Sloveniji plačevali več dohodnine kot v sosednji Italiji, saj imamo višje davčne stopnje obdavčitve. Podobna situacija je tudi pri plačilu socialnih prispevkov. Tako v Sloveniji kot tudi v Italiji se prispevki za socialno varnost obračunavajo od davčne osnove ugotovljene v poslovnem letu. V Sloveniji so obračunani prispevki v višini 38,2 %, medtem ko Italija ima nekoliko nižje prispevke za socialno varnost, in sicer v višini 25,72 %.

4.2 Obdavčitev v Sloveniji

Ko govorimo o obdavčitvi samostojnih podjetnikov posameznikov v Sloveniji imamo dva različna načina obdavčitve dohodkov. Prvi način je obdavčitev prihodkov na podlagi normiranih stroškov/odhodkov, pri katerem se dobiček obdavči po 20 % stopnji in predstavlja dokončno obdavčitev. Drugi način pa je obdavčitev prihodkov na podlagi dejanskih odhodkov, kjer se dobiček obdavči na podlagi dohodninske lestvice. Poleg davka na dohodek iz dejavnosti pa so zraven zajeti še prispevki za socialno varnost, ki so ravno tako obvezne dajatve samostojnega podjetnika posameznika. Prispevki za socialno varnost se ne glede na vrsto obdavčitve za vse samostojne podjetnike posameznike obračunavajo po enakem sistemu. Ob prvi registraciji samostojnega podjetnika v register je ta prvih 12 mesecev oproščen 50 % plačila prispevka za PIZ, drugo leto je oproščen 30 % prispevka PIZ ter od tretjega leta dalje se prispevki obračunavajo na podlagi dobička, ki ga samostojni podjetnik v danem poslovnem letu doseže.

4.2.1 Obdavčitev normirancev v prvem in drugem letu poslovanja

V Sloveniji je ob prvi registraciji samostojne dejavnosti potrebno priglasiti tudi izbrani način obdavčitve. Večina novo registriranih samostojnih podjetnikov je normirancev, ki niso zavezanci za DDV, ampak če ti presežejo prihodkovni prag v višini 50.000 evrov, potem izgubijo status normiranca in posledično morejo pridobiti tudi DDV številko.

Pri obdavčitvi dohodka samostojnih podjetnikov normirancev gre za poenostavljen način obdavčitve. Na podlagi ustvarjenih prihodkov se prizna 80 % normiranih odhodkov, rezultat tega pa predstavlja davčna osnova. Od slednje se obračuna davek v višini 20 % in predstavlja dokončno obdavčitev dohodka iz dejavnosti za samostojne podjetnike s statusom normiranca. Slika 6 prikazuje informativni prikaz obdavčitve normiranca. Predpostavila sem, da samostojni podjetnik v prvem letu ustvari 10.000 evrov, v drugem letu pa 15.000 evrov prihodkov.

Slika 6: Izračun obdavčitve normirancev v prvem in drugem letu poslovanja

(v evrih)		1. leto	2. leto
Prihodki		10.000	15.000
Normirani odhodki	80%	8.000	12.000
Davčna osnova		2.000	3.000
Davek iz dejavnosti	20%	400	600

Vir: lastno delo.

Davčna osnova predstavlja 20 % celotnih prihodkov. V prvem letu ta znaša 2.000 evrov, katero se potem dokončno obdavči z 20 % davkom iz dejavnosti. Slednji znaša 400 evrov in ga je treba poravnati do konca marca naslednjega leta. Na podlagi plačane obveznosti za davek se za naslednje poslovno leto obračuna akontacija davka na dohodek iz dejavnosti. To izračunamo tako, da znesek davka delimo z 12-imi meseci. Tako akontacija za drugo leto poslovanja znaša 33 evrov, ampak ker je znesek nižji od 400 evrov, bo akontacijo samostojni podjetnik plačeval v trimesečnih obrokih. Ker so se v drugem letu povečali prihodki se bo s tem posledično povečal tudi dobiček, bo po koncu drugega poslovnega leta prišlo do poročila med vplačanimi akontacijami (400 evrov) ter novim obračunanim davkom na dohodek iz dejavnosti (600 evrov). Samostojni podjetnik bo tako moral poravnati še razliko v višini 200 evrov za davek na dohodek vezano na drugo leto poslovanja.

Novo registrirani samostojni podjetniki v prvem letu ne plačajo nobenega davka na dohodek, ampak se ta obračuna šele po koncu poslovnega oz. koledarskega leta. V prvem letu se mesečno obračunavajo in plačujejo le prispevki za socialno varnost. Za novo registrirane samostojne podjetnike je potrebno upoštevati, da so v prvih 12-ih mesecih oproščeni plačila prispevkov za PIZ v višini 50 %, medtem ko za naslednjih 12 mesecev pa

so oproščeni le še 30 % plačila prispevkov za PIZ. Z upoštevanjem oprostitve plačila prispevkov za PIZ, znašajo prispevki za socialno varnost v prvem letu poslovanja 307,54 evrov ter v drugem letu 365,09 evrov. V prvih dveh letih poslovanja prispevki za socialno varnost niso odvisni od višine dohodka, ki ga samostojni podjetnik ustvari, ampak se ti obračunajo na podlagi osnove, ki predstavlja 60 % povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto. Na sliki 7 je prikazan obračun prispevkov za socialno varnost samozaposlenih oseb z upoštevanjem oprostitve plačila prispevkov za PIZ v prvem in drugem letu poslovanja.

Slika 7: Izračun prispevkov za prvo in drugo leto poslovanja

		1. LETO	2. LETO
		oprostitev 50 % PIZ	oprostitev 30 % PIZ
Prispevki zavarovanca za PIZ	15,50%	91,59	128,22
Prispevki delodajalca za PIZ	8,85%	52,29	73,21
SKUPAJ PRISPEVKI ZA PIZ		143,88	201,43
Prispevki zavarovanca za ZZ	6,36%	75,16	75,16
Prispevki delodajalca za ZZ	6,56%	77,52	77,52
Prispevki za poškodbe pri delu	0,53%	6,26	6,26
SKUPAJ PRISPEVKI ZA ZZ		158,94	158,94
Prispevki zavarovanca za starševsko varstvo	0,10%	1,18	1,18
Prispevki delodajalca za starševsko varstvo	0,10%	1,18	1,18
SKUPAJ PRISPEVKI ZA STARŠEVSKO VARSTVO		2,36	2,36
Prispevki zavarovanca za zaposlovanje	0,14%	1,65	1,65
Prispevki delodajalca za zaposlovanje	0,06%	0,71	0,71
SKUPAJ PRISPEVKI ZA ZAPOSLOVANJE		2,36	2,36
PRISPEVKI SKUPAJ		307,54	365,09

Vir: lastno delo.

4.2.2 Obdavčitev normirancev od tretjega leta poslovanja naprej

V tretjem letu poslovanja samostojni podjetniki posamezniki niso več opravičeni do delne oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost, ampak v tem letu plačujejo minimalne prispevke za socialno varnost, ki so obračunani od osnove 60 % povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto. Minimalni prispevki za socialno varnost samozaposlenih znašajo 451,41 evrov. Izračun minimalni prispevkov za socialno varnosti je že bil predstavljen v sliki 7.

Po tretjem letu poslovanja se zavarovalna osnova za obračun socialnih prispevkov določi glede na doseženi dobiček samozaposlene osebe v preteklem letu. Dobiček pri normirancih je razlika med prihodki in davčno priznanimi normiranimi odhodki, kar hkrati predstavlja tudi davčno osnovo. Na dobiček se prištejejo še obračunani prispevki za preteklo leto ter

dobljeno vsoto zmanjšamo za 25 %. Rezultat predstavlja letno osnovo za prispevke tekočega poslovnega leta, zato ga je potrebno še deliti s številom mesecev poslovanja, da dobimo mesečno osnovo za obračun prispevkov za socialno varnost.

$$Osnova = \frac{(Prihodki - Normirani odhodki + Obračunani prispevki) - 25 \%}{Meseci poslovanja} \quad (2)$$

Če je končna izračunana mesečna osnova nižja od zneska 60 % povprečne plače za preteklo leto se obračunajo minimalni prispevki v višini 451,41 evrov. V primeru višje osnove pa se od dobljene osnove obračunajo prispevki za tekoče poslovno leto v višini 38,20 %.

Slika 8 prikazuje obdavčitev samostojnih podjetnikov normirancev od tretjega do petega leta poslovanja ter izračun prispevkov za socialno varnost. Predpostavila sem, da samostojni podjetnik v tretjem letu ustvari 20.000 evrov prihodkov, v četrtem letu 25.000 evrov prihodkov ter v petem letu 30.000 evrov prihodkov. Od višine prihodkov se priznajo maksimalni normirani stroški ter tako dobimo davčno osnovo, na podlagi katere se obračuna davek iz dejavnosti. Postopek je enak kot pri prvem in drugem letu poslovanja.

Slika 8: Obdavčitev samostojnih podjetnikov normirancev od 3. do 5. leta poslovanja

(v evrih)		3. leto	4. leto	5. leto
Prihodki		20.000	25.000	30.000
Normirani odhodki	80%	16.000	20.000	24.000
Davčna osnova		4.000	5.000	6.000
Davek iz dejavnosti	20%	800	1.000	1.200
Akontacija davka		67	83	100
Prispevki za socialno varnosti		451,41	451,41	451,41

Vir: lastno delo.

Akontacija se obračuna od davka iz dejavnosti za prihodnje poslovno leto, ampak ker so vsi zneski nižji od 400 evrov, bo samostojni podjetnik do petega leta plačeval akontacijo v trimesečnih obrokih. Ob koncu poslovnega leta pa bo samostojni podjetnik naredil poračun davka iz dejavnosti, ki ga mora v primeru presežka (v mojem primeru je to 200 evrov, saj so se prihodki vsako leto povečali) plačati do 31.3. tekočega leta.

Slika 9 pa prikazuje izračun prispevkov za socialno varnost, ki izhajajo iz dobička samostojnega podjetnika normiranca. Letni prispevki za socialno varnost znašajo v vseh letih 5.416,92 evrov. Zavarovalno osnovo dobimo po zgoraj napisani formuli (2) in predstavlja mesečno osnovo za izračun prispevkov. Ker pa so izračunane zavarovalne osnove v vseh letih nižje od 60 % povprečne plače v Sloveniji, so obračunani minimalni prispevki za socialno varnost. Te pa samostojni podjetnik plačuje mesečno.

Slika 9: Izračun prispevkov za socialno varnost za samostojnega podjetnika normiranca

Dobiček	4.000	5.000	6.000
Obračunani letni prispevki	5416,92	5416,92	5416,92
ZAVAROVALNA OSNOVA	588,56	651,06	713,56
NOVI OBRAČUN PRISPEVKOV	451,41	451,41	451,41

Vir: lastno delo.

4.2.3 Obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

Obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov je nekoliko bolj kompleksnejša, saj moramo pri ugotavljanju davčno priznanih odhodkov izločiti vse tiste odhodke, ki niso povezani z opravljanjem pridobitne dejavnosti podjetnika. Gre za odhodke, ki imajo značaj zasebnosti in niso skladni z običajno poslovno prakso (npr. stroški, ki se nanašajo na privatno življenje podjetnika, kazni, obresti, ...). Med davčno nepriznane odhodke spadajo tudi stroški reprezentance, ki pa se ne priznajo v višini 40 % ustvarjenih stroškov. Stroški reprezentance zajemajo stroške pogostitev (tako hrane in pijače) ter nastanitev, ki so nastali v razmerju s poslovnimi partnerji. Vse stroške (tako davčno priznane kot tudi davčno nepriznane) evidentiramo v poslovnih knjigah, vendar na različnih kontih, za lažjo kasnejšo pripravo končnega obračuna davka.

Davčna osnova je razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki v poslovnem letu in predstavlja tudi dobiček samostojnega podjetnika. Na dobljeno davčno osnovo pa lahko uveljavljamo še davčne olajšave, saj nižja kot je davčna osnova, manj davka na dohodek bo podjetnik plačal. Med najpogostejše davčne olajšave sodijo olajšava za raziskave in razvoj v višini 100 %, olajšava za investiranje v višini 40 %, olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje ter splošna olajšava v višini 4.500 evrov. V primeru davčne izgube iz preteklih let se lahko osnove koristi 50 % zmanjšanje davčne osnove tekočega leta. Davčne olajšave se lahko priznajo do višine davčne osnove, vendar ob nepopolni izkoriščeni davčni olajšavi se nekatere od teh lahko prenesejo na naslednje poslovno leto.

Slika 10 prikazuje informativni izračun davka na dohodek iz dejavnosti samostojnega podjetnika posameznika na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Predpostavila sem letno višino doseženih prihodkov, ki v prvem letu znašajo 50.000 evrov, v drugem letu 100.000 evrov, v tretjem letu 150.000 evrov, v četrtem 200.000 evrov in v petem letu 250.000 evrov. Ti so enaki tudi davčno priznanim prihodkom. Podobno sem predpostavila tudi pri odhodkih, ki v prvem letu znašajo 45.000 evrov, v drugem letu 75.000 evrov, v tretjem letu 100.000 evrov, v četrtem 160.000 evrov ter v petem letu 200.000 evrov. Posebej pa sem navedla še stroške reprezentance, saj gre za eno izmet posebnosti pri obdavčitvi, kjer je 60 % stroška davčno priznanega, 40 % stroška pa davčno nepriznanega. Ker odhodki predstavljajo negativne vrednosti (zmanjšujejo dobiček), moremo stroške

reprezentance prišteti in vsota tega so davčno priznani odhodki. Slednji v prvem letu znašajo 44.500 evrov, v drugem letu 74.000 evrov, v tretjem letu 98.500 evrov, v četrtem letu 158.000 evrov ter v petem letu pa 197.500 evrov. Davčna osnova je rezultat razlike med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki. V prvem letu ta znaša 5.500 evrov, v drugem letu 26.000 evrov, v tretjem letu 51.500 evrov, v četrtem letu 42.000 evrov ter v petem letu 52.500 evrov.

Slika 10: Izračun davka na dohodek samostojnega podjetnika posameznika na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Davčno priznani prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Odhodki		45.000	75.000	100.000	160.000	200.000
Reprezentanca	60%	500	1.000	1.500	2.000	2.500
Davčno priznani odhodki		44.500	74.000	98.500	158.000	197.500
Davčna osnova		5.500	26.000	51.500	42.000	52.500
Davčna olajšava za investiranje	40%			4.000		4.000
Splošna olajšava		4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Nova davčna osnova		1.000	21.500	43.000	37.500	44.000
Plačilo davka po dohodninski lestvici		160	4.715	11.512	9.697	11.842

Vir: lastno delo.

Samostojni podjetniki posamezniki pa lahko na višino davčne osnove vplivajo tudi z uveljavljanjem davčnih olajšav. V izračunu na sliki 10 sem izbrala davčno olajšavo za investiranje ter splošno olajšavo, do katere so opravičeni vsi samostojni podjetniki. V tretjem in petem letu poslovanja sem predpostavila investicijo v vrednosti 10.000 evrov, vendar se v ta namen lahko davčna osnova zniža le za 40 %. Tako nova davčna osnova za prvo leto znaša 1.000 evrov, za drugo leto 21.500 evrov, za tretje leto 43.000 evrov, za četrto leto 37.500 evrov ter za peto leto 44.000 evrov. Na podlagi nove davčne osnove se obračuna davek na dohodek po dohodninski lestvici, ki je prikazana v tabeli 2. V prvem letu znaša davek na dohodek 160 evrov, v drugem letu 4.715 evrov, v tretjem letu 11.512 evrov, v četrtem letu 9.697 evrov ter v petem letu 11.842 evrov.

Na podlagi plačane obveznosti za davek za preteklo leto se obračunava tudi akontacija dohodnine za tekoče leto. Najkasneje do 31. marca tekočega leta mora samostojni podjetnik posameznik predložiti davčnemu organu obrazec davčnega obračuna akontacije

dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Na podlagi nove akontacije se naredi poračun za prve tri mesece, ko je bila plačana še stara akontacija. Do 31. marca se opravi tudi poračun vplačanih akontacij ter dejanske obveznosti za plačilo davka na dohodek iz dejavnosti. Na primer iz slike 10 lahko vidimo, da bi samostojni podjetnik za četrto leto dobil vračilo davka od dohodka iz dejavnosti, saj se v četrtem letu plačuje akontacija dohodnine na podlagi davčne obveznosti iz tretjega leta. Potemtakem bi davčni organ moral samostojnemu podjetniku vrniti 1.815 evrov (razlika med 11.512 evrov in 9.697 evrov), saj je za toliko preplačal svojo obveznost za davek od dohodka iz dejavnosti.

Davčna osnova oziroma dobiček je tudi osnova za izračun prispevkov za socialno varnost. Ti so v prvih dveh letih poslovanja za novo registrirane samostojne podjetnike posameznike, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, obračunani enako kot pri normiranemu samostojnemu podjetniku posamezniku, saj so opravičeni do delnega plačila prispevkov za PIZ. Od tretjega leta dalje pa se prispevki za socialno varnost izračunajo na podoben način kot je bilo že zgodaj prikazano (s pomočjo formule), spremeni se edino izračun dobička samostojnega podjetnika, saj se upoštevajo le davčno priznani prihodki in odhodki.

Na sliki 11 je prikazan informativni izračun prispevkov za socialno varnost samostojnega podjetnika posameznika. Predpostavila sem enako višino letno doseženih prihodkov in davčno priznanih odhodkov, kot je že prikazano na sliki 10. Posledično je tudi davčna osnova enaka tisti iz slike 10.

Slika 11: Izračun prispevkov za socialno varnost samostojnega podjetnika posameznika

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Davčno priznani prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Odhodki		45.000	75.000	100.000	160.000	200.000
Reprezentanca	60%	500	1.000	1.500	2.000	2.500
Davčno priznani odhodki		44.500	74.000	98.500	158.000	197.500
Davčna osnova		5.500	26.000	51.500	42.000	52.500
Prispevki za socialno varnosti		307,54	365,09	725,35	1.437,37	1.414,56
Obračunani letni prispevki		3.690,48	4.381,08	8.704,18	17.248,50	16.974,69
NOVO IZRAČUNANA ZAVAROVALNA OSNOVA				1.898,82	3.762,76	3.703,03

Vir: lastno delo.

Davčna osnova je temelj, na podlagi katere se obračunavajo prispevki za socialno varnost, razen v prvih dveh letih poslovanja, kjer so novo registrirani samostojni podjetniki

posamezniki oproščeni delnega plačila prispevka za PIZ. V tretjem letu poslovanja pa se prispevki za socialno varnost začnejo obračunavati na podlagi dobička samostojnega podjetnika posameznika ter letnih prispevkov za socialno varnost. Novo zavarovalno osnovo za tretje leto sem dobila s pomočjo že zgoraj omenjene formule tako, da sem seštel davčno osnovo, ki predstavlja tudi dobiček (26.000 evrov), in obračunane letne prispevke za socialno varnost (4381,08 evrov). Vsoto nato zmanjšamo za 25 % (ali pomnožimo z 0,75) ter delimo z 12, da dobimo novo osnovo na mesečni ravni. Ta za tretje leto znaša 1.898,82 evrov. Ker pa novo izračunana zavarovalna osnova presega 60 % povprečne slovenske plače za preteklo leto, se od nove zavarovalne osnove obračunajo prispevki za socialno varnost v višini 38,20 %. Tako se v tretjem letu poslovanja obračunavajo prispevki za socialno varnost v višini 725,35 evrov. Po enakem postopku je izračunana nova zavarovalna osnova in potem iz tega tudi prispevki za socialno varnost za četrto in peto leto poslovanja. V četrtem letu bo obveznost za prispevke za socialno varnost znašala 1.437,37 evrov ter v zadnjem letu 1.414,56 evrov.

Po novem izračunu se prispevki obračunavajo in plačujejo z naslednjim mesecem, po oddaji davčnega obračuna za preteklo leto, torej do 31. marca. Za prve tri mesece v letu se plačujejo prispevki še po stari osnovi, vendar ko je izračunana nova osnova se naredi kompenzacija za pretekle mesece glede na novo osnovo.

4.2.4 Obdavčitev športnikov in umetnikov

Obdavčitev samostojnih podjetnikov, ki opravljajo svobodni poklic športnika ali umetnika ima nekakšne posebnosti pri sami obdavčitvi dohodka iz dejavnosti. Obdavčitev je odvisna tako od njihovega statusa, od načina obdavčitve ter od vrste dohodkov, ki jih prejema. Za namene analize me zanimajo predvsem športniki in kulturniki, ki svojo dejavnost opravljajo v neodvisnem razmerju, torej kot samozaposleni. Ti lahko obdavčijo svoj dohodek iz dejavnosti na dva načina, in sicer na podlagi normiranih ali dejanskih odhodkov. Normirani način obdavčitve je bolj privlačnejši za mlade in novo registrirane športnike in umetnike, saj za njih velja, da ne smejo preseči 50.000 evrov letnih prihodkov, vendar pa se to lahko pri takih poklicih zgodi hitro, da zneski hitro narastejo na vrtoglave vsote. Posledično je njihova profesionalna kariera krajša kot pri ostalih, ampak si morajo v tem obdobju zagotoviti dovolj financ, tudi za obdobje po koncu kariere. Obdavčitev dohodka iz dejavnosti po normiranemu načinu se obračunava po enakem postopku kot pri vseh ostalih samostojnih podjetnikih s statusom normiranca (slika 6). Tako se bom osredotočila samo na samostojnega podjetnika, ki opravlja svobodni poklic športnika ali umetnika ter davčno osnovo ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkih in odhodkih. Slednji informativni izračun je prikazan na sliki 12.

Na sliki 12 sem predpostavila, da letni prihodki športnikov ali umetnikov v prvem letu znašajo 100.000 evrov, v drugem letu 200.000 evrov, v tretjem letu 300.000 evrov, v četrtem letu 400.000 evrov ter v petem letu 500.000 evrov. Predvsem športniki imajo

izredno nizke odhodke, saj so v večji meri preskrbljeni s strani kluba in sponzorjev. Za ugotavljanje davčne osnove je potrebno upoštevati samo davčno priznane odhodke, katere sem predpostavila za vsa leta v višini 45.000 evrov. Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki predstavlja davčno osnovo in ta v prvem letu znaša 55.000 evrov, v drugem letu 155.000 evrov, v tretjem letu 255.000 evrov, v četrtem letu 355.000 evrov ter v petem letu 455.000 evrov.

Slika 12: Izračun obdavčitve samostojnih podjetnikov, ki opravljajo svobodni poklic športnika ali umetnika

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		100.000	200.000	300.000	400.000	500.000
Davčno priznani prihodki		100.000	200.000	300.000	400.000	500.000
Odhodki		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Reprezentanca	60%	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Davčno priznani odhodki		45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Davčna osnova		55.000	155.000	255.000	355.000	455.000
Splošna olajšava		4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Osebnolajšava	15%	15.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Nova davčna osnova		35.500	125.500	225.500	325.500	425.500
Plačilo davka po dohodninski lestvici		9.037	46.257	91.257	136.257	181.257

Vir: lastno delo.

Davčno osnovo lahko športniki in umetniki še dodatno znižajo z uveljavljanjem davčnih olajšav. Za izračun davka na dohodek sem izbrala splošno olajšavo, do katere so upravičeni vsi samostojni podjetniki posamezniki ter osebno olajšavo, ki velja samo za samostojne podjetnike, ki opravljajo svobodni poklic športnika in umetnika. Slednja jim omogoča zmanjšanje osnove v višini 15 % doseženih prihodkov, vendar največ do zneska 25.000 evrov. Samo v prvem letu lahko priznamo zmanjšanje davčne osnove v višini 15 %, v ostalih letih pa priznamo najvišji dovoljeni znesek, saj 15 % ustvarjenih prihodkov predstavlja več kot 25.000 evrov. Tako nova davčna osnova v prvem letu znaša 35.500 evrov, v drugem letu 125.500 evrov, v tretjem letu 225.500 evrov, v četrtem letu 325.500 evrov ter v petem letu 425.500 evrov. Na podlagi dobljene nove davčne osnove se obračuna davek na dohodek po dohodninski lestvici. Ker vsi dobički presegajo zakonsko določeno najvišjo zgornjo mejo, so vsi dohodki obdavčeni po zadnjem razredu dohodninske lestvice, razen v prvem letu, kjer se davek obračuna po tretjem dohodninskem razredu. Davek na dohodek iz dejavnosti tako v prvem letu znaša 9.037 evrov, v drugem letu 46.257 evrov, v tretjem letu 91.257 evrov, v četrtem letu 136.257 evrov ter v petem

letu 181.257 evrov. Na podlagi dobljenih obveznosti za plačilo davka na dohodek se za vsako leto obračuna tudi akontacija dohodnine, enako kot pri ostalih samostojnih podjetnikih posameznikih. Lahko pa se akontacija dohodnine obračuna in plača tudi po nižji stopnji, vendar ne nižji od 10 %, če samostojni podjetnik plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz naslova opravljanja dejavnosti. Za znižano stopnjo akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti se odloči samostojni podjetnik posameznik sam, o čemer mora obvestiti davčni organ, če oceni, da bo akontacija dohodnine previsoka glede na pričakovano dohodnino na letni ravni.

Tako športniki in umetniki so tudi zavezani k plačilu prispevkov za socialno varnost, ki pa se obračunavajo enako kot pri ostalih samostojnih podjetnikih posameznikih. Od drugega leta dalje bi plačevali maksimalne prispevke v višini 2.633,34 evrov na mesec.

Ta način obdavčitve za profesionalne športnike in umetnike, ki opravljajo samostojno dejavnost, ni najbolj idealen, saj lahko vidimo, kolikšen del svojega dohodka morajo nameniti za plačilo davka od dohodka iz dejavnosti ter prispevkov za socialno varnost. Kot sem že omenila je njihova profesionalna kariera krajša, zato jim mora ostati tudi nekaj za po koncu športne kariere. Obdavčitev športnikov še vedno ostaja aktualna tema, saj večina meni, da so športniki v Sloveniji preveč obdavčeni ter posledično raje odidejo v tujino, ker je bolj ugodna obdavčitev ali pa spremenijo oziramo izberejo drugo obliko poslovanja (npr. ustanovijo družbo z omejeno odgovornostjo ali drugo obliko odvisnega razmerja).

4.3 Obdavčitev v Italiji

4.3.1 Pavšalna obdavčitev v prvem in drugem letu poslovanja

V Italiji se za novo registrirane samostojne podjetnike v prvem letu ne plača nobenega davka na dohodek, ampak šele potem v naslednjem letu do konca junija se plača davek na dohodek za preteklo leto ter dve akontaciji davka za tekoče poslovno leto, in sicer 40 % davka se plača v mesecu juniju, preostalih 60 % pa do konca novembra. Akontaciji se obračunata na podlagi preteklega izračuna davka na dohodek. Končni poračun pa se opravi po zaključenem poslovnem letu. V primeru preplačila davka bo država povrnila razliko podjetniku, v nasprotnem primeru pa bo moral podjetnik plačati razliko do konca junija. Davek za tekoče leto se napove na podlagi poslovanja preteklega leta, ampak ker kot novo registrirani samostojni podjetnik to ni mogoče napovedati, se le-ta lahko obračuna šele v drugem letu poslovanja.

Za lažjo ponazoritev je na sliki 13 prikazan izračun pavšalne obdavčitve. Predpostavila sem, da v prvem letu ustvari samostojni podjetnik 10.000 evrov prometa ter v drugem letu 15.000 evrov prometa. Ker je obdavčitev odvisna tudi od vrste dejavnosti, sem za ta primer izbrala finančno dejavnost, za katero velja koeficient dobičkonosnosti 78 % (tabela 11). Pri

ново registriranih samostojnih podjetnikov velja posebna ugodnost, in sicer da v prvih petih letih poslovanja davek na dohodek znaša 5 %.

Slika 13: Izračun pavšalne obdavčitve v Italiji

(v evrih)		1. leto	2. leto		
Prihodki		10.000	15.000		
Obdavčljivi prihodki	78%	7.800	11.700		
Davek	5%	390	585		
Socialni prispevki	25,72%	2.006	3.009		
Znesek plačila		2.396	3.594		
1. akontacija	40%	-	959	→ 3.355	junij
2. akontacija	60%	-	1.438	→ 1.438	september
Znesek plačila v 1. letu		-	-	-	
Znesek plačila v 2. letu				4.793	

Vir: Jamieson (2022).

Obdavčljivi prihodki predstavljajo tudi davčno osnovo, katero smo dobili kot zmnožek prihodkov in koeficienta dobičkonosnosti. Na višino obdavčljivih prihodkov se obračuna davek na dohodek, ki znaša 5 % ter prispevki za socialno varnost, ki predstavljajo 25,72 % obdavčljivih prihodkov. Obveznost za plačilo davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost v prvem letu poslovanja znaša 2.396 evrov in zapade v plačilo konec meseca junija drugega poslovnega leta. Poleg tega pa je konec junija potrebno plačati tudi prvo akontacijo davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost za tekoče drugo leto poslovanja. Ta znaša 959 evrov in predstavlja 40 % skupne davčne obveznosti za prvo leto poslovanja (2.396 evrov). Skupna obveznost, ki pa jo samostojni podjetnik mora plačati do konca junija, znaša 3.355 evrov. Do konca septembra pa je potrebno poravnati še preostalo drugo akontacijo v višini 1.438 evrov. Vplačane akontacije tako znašajo enako kot davčna obveznost za prvo leto poslovanja (2.396 evrov). Ker so se v drugem letu poslovanja prihodki povečali, bo prišlo do poročila davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost. V tem primeru bo samostojni podjetnik moral doplačati razliko (1.198 evrov) do celotne davčne obveznosti za drugo leto poslovanja (3.594 evrov), ampak šele do konca junija tretjega poslovnega leta.

4.3.2 Pavšalna obdavčitev po petem letu poslovanja

Pri pavšalni obdavčitvi novo registriranih samostojnih podjetnikov posameznikov se po petem letu poslovanja pojavijo določene spremembe. V glavnem se spremeni samo odstotek obdavčitve davka na dohodek, in sicer iz 5 % na 15 %. Na sliki 14 predpostavljam, da v petem letu poslovanja samostojni podjetnik ustvari 25.000 evrov, v

šestem letu 30.000 evrov in v sedmem letu 35.000 evrov. Za obračun sem izbrala enako dejavnost kot že v zgornjem primeru (slika 13), zato je tudi koeficient dobičkonosnosti enak 78 %. Slednja nam še dovoljuje uporabo pavšalnega sistema obdavčitve v Italiji, saj je maksimalni dovoljeni prag obdavčljivih prihodkov za izbrano dejavnost 30.000 evrov (tabela 11). Ravno tako pa tudi ne presegamo davčno priznanih odhodkov, ki lahko znašajo največ 20.000 evrov. Pri šestem letu poslovanja sem pri junijski akontaciji zanemarila (oz. predpostavila da ga ni oziroma je 0) podatek o poročanju davka na dohodek iz petega leta, saj gre zgolj za lažjo informativno ponazoritev.

Slika 14: Izračun pavšalne obdavčitve po petem letu poslovanja

(v evrih)		5. leto	6. leto	7. leto
Prihodki		25.000	30.000	35.000
Obdavčljivi prihodki	78%	19.500	23.400	27.300
Davek	15%	2.925	3.510	4.095
Socialni prispevki	25,72%	5.015	6.018	7.022
Znesek plačila		7.940	9.528	11.117
1. akontacija	40%		3.176	5.399
2. akontacija	60%		4.764	5.717
Obveznost za plačilo v 6. letu			7.940	-
Obveznost za plačilo v 7. letu				1.589

Vir: lastno delo.

V petem letu poslovanja je davek obračunan še po 5 % stopnji, kar je tudi zadnje leto ugodnosti pri pavšalni obdavčitvi za novo registriranega samostojnega podjetnika posameznika. Skupni znesek davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost v tem letu znaša 7.940 evrov. Na podlagi te obveznosti sem izračunala akontaciji davka za šesto leto, ampak kot sem že zgoraj napisala, sem pri prvi akontaciji zanemarila poročanje davka na dohodek iz petega leta.

Od šestega leta dalje pa je od obdavčljivih prihodkov obračunan davek na dohodek po 15 % stopnji. Delež prispevkov za socialno varnost je skozi leta enak, ampak se spreminja z velikostjo davčne osnove. Ker sem predvidevala da se prihodki samostojnega podjetnika iz leta v leto povečujejo, se posledično povečujejo tudi obveznosti za davek na dohodek in prispevki za socialno varnost. Tako v šestem letu znaša skupni znesek plačila 9.528 evrov, vendar se ta zmanjša v višini 7.940 evrov, zaradi že vplačanih akontacij med letom. Razliko (1.588 evrov) v poročanju davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost bo podjetnik moral poravnati do konca junija sedmega leta, ko zapade v plačilo tudi prva akontacija. Da podjetnik poravnava vse svoje obveznosti bo konec junija plačal 5.399 evrov v skupnem znesku. V sedmem letu se postopek ponovi po enakih stopnjah. Skupni znesek za plačilo je 11.117 evrov, akontacije pa so bile plačane v višini 9.528 evrov. Pri poročanju

davka na dohodek in prispevkov za socialno varnost bo podjetnik ponovno doplačal razliko v višini 1.589 evrov.

V primeru povečanja prihodkov v osmem letu poslovanja pa samostojni podjetnik nima več pravice do obdavčitve dohodka po pavšalnem načinu, saj je presegel zakonsko predpisane pogoje, ampak sedaj mora dohodek obdavčiti po dejanskem načinu.

4.3.3 Obdavčitev samozaposlenih športnikov in umetnikov po posebni davčni ureditvi

Obdavčitev samozaposlenih profesionalnih športnikov in umetnikov ima v Italiji prav posebno davčno ureditev. Gre za tj. davčno olajšavo ali delno oprostitve, saj je 50 % letno doseženih prihodkov oproščeno obdavčitve, medtem ko ostalih 50 % je obdavčeno po dohodninski lestvici. Gre za poseben davčni režim, do katerega so upravičeni le samozaposleni v športu in kulturi, vendar največ za dobo petih let.

Slika 15 prikazuje obdavčitev samozaposlenih športnikov in umetnikov, ki ugotavljajo davčno osnovo na podlagi posebne davčne ureditve za obdobje petih let poslovanja. Predpostavila sem, da znašajo doseženi prihodki v prvem letu 100.000 evrov, v drugem letu 200.000 evrov, v tretjem letu 300.000 evrov, v četrtem letu 400.000 evrov ter v petem letu 500.000 evrov. Posebnost tega davčnega režima je, da je 50 % doseženih prihodkov oproščeni obdavčitve, medtem ko preostalih 50 % je obdavčeno po dohodninski lestvici. Na sliki 15 so prikazani tudi obračunani prispevek v višini 0,5 % od doseženih prihodkov, socialni prispevki v višini 25,72 % ter nagrada, ki pa ne vplivajo na končen izračun davčne osnove, ampak so obravnavani ločeno. Tako davčna osnova znaša le 50 % doseženih prihodkov, kar je v prvem letu 50.000 evrov, v drugem letu je 100.000 evrov, v tretjem letu je 150.000 evrov, v četrtem letu je 200.000 evrov ter v petem letu je 250.000 evrov.

Slika 15: Obdavčitev športnikov in umetnikov na podlagi posebne davčne ureditve

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		100.000	200.000	300.000	400.000	500.000
Davčno priznani prihodki	50%	50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Prispevek	0,50%	250	500	750	1.000	1.250
Socialni prispevki	25,72%	12.860	25.720	38.580	51.440	64.300
Nagrade		10.000	20.000	30.000	40.000	50.000
Davčna osnova		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Plačilo davka po dohodninski lestvici		14.400	35.900	57.400	78.900	100.400
Skupna obveznost za plačilo		27.510	62.120	96.730	131.340	165.950

Vir: lastno delo.

Davek na dohodek iz dejavnosti se obračuna na podlagi dohodninske lestvice. Iz slike 15 je razvidno, da se na podlagi dosežene davčne osnove v vseh petih letih uvrščamo v zadnji dohodninski razred, ki je obdavčen z najvišjo stopnjo davka, in sicer 43 % davkom, vendar samo za tisti del, ki presega mejo nad 50.000 evrov. V prvem letu je višina davčne osnove ravno na meji dohodninskega razreda, kar pa po izračunu znaša 14.400 evrov davka na dohodek iz dejavnosti. V drugem letu znaša obveznost za plačilo davka 35.900 evrov, v tretjem letu 57.400 evrov, v četrtem letu 78.900 evrov ter v petem letu 100.400 evrov. V skupno obveznost za plačilo pa so poleg davka na dohodek iz dejavnosti prišteti še prispevki v višini 0,5 % ter socialni prispevki v višini 25,72 % od davčno priznanih prihodkov. Tako skupna obveznost v prvem letu znaša 27.510 evrov, v drugem letu 62.120 evrov, v tretjem letu 96.730 evrov, v četrtem letu 131.340 evrov ter v petem letu 165.950 evrov.

Kljub visoki obdavčitvi je ta način obdavčitve še vedno privlačen za športnike in umetnike, saj je obdavčenega samo 50 % ustvarjenih prihodkov, medtem ko je slaba stran tega načina obdavčitve to, da lahko le-tega športniki in umetniki uporabljajo največ pet let.

4.3.4 Obdavčitev športnikov in umetnikov

Podobno kot v Sloveniji, se lahko tudi v Italiji samostojni podjetniki posamezniki, ki opravljajo svobodni poklic športnika ali umetnika odločijo ali bodo potem, ko niso več upravičeni do posebne davčne ureditve, davčno osnovo ugotavljali na podlagi pavšalnih odhodkov ali na podlagi dejanskega načina obdavčitve. Za potrebe analize bom predstavila samo obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, saj pri pavšalnem načinu se obdavčitev športnikov in umetnikov ne bi razlikovala od ostalih samostojnih podjetnikov posameznikov v Italiji, razen v koeficientu dejavnosti od katere se obračunava davek na dohodek in prispevki (tabela 11).

Slika 16 prikazuje obdavčitev športnikov in umetnikov na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Predpostavila sem enake dosežene prihodke kot v prejšnjem primeru (slika 15), da bom na koncu pri obračunu davka na dohodek iz dejavnosti videla razliko med enim in drugim načinom obdavčitve. Predpostavila sem tudi nagrade, ki pa se obravnavajo ločeno in ne vplivajo na velikost davčne osnove, ter obračunala socialne prispevke v višini 25,72 % od davčne osnove, ki pa so že zajeti v davčno priznanih odhodkih in vplivajo na njeno višino. Davčna osnova je izračunana kot razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki. V prvem letu znaša davčna osnova 55.000 evrov, v drugem letu 155.000 evrov, v tretjem letu 255.000 evrov, v četrtem letu 355.000 evrov ter v petem letu 455.000 evrov.

Slika 16: Obdavčitev športnikov in umetnikov na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		100.000	200.000	300.000	400.000	500.000
Davčno priznani prihodki		100.000	200.000	300.000	400.000	500.000
Davčno priznani odhodki		45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Nagrade		10.000	20.000	30.000	40.000	50.000
Socialni prispevki	25,72%	14.146	39.866	65.586	91.306	117.026
Davčna osnova		55.000	155.000	255.000	355.000	455.000
Plačilo davka po dohodninski lestvici		16.550	59.550	102.550	145.550	188.550
Skupna obveznost za plačilo		30.696	99.416	168.136	236.856	305.576

Vir: lastno delo.

Za obračun davka od dohodka iz dejavnosti po dohodninski lestvici spadajo davčne osnove v vseh petih letih v najvišji obdavčljivi dohodninski razred. V prvem letu davek od dohodka iz dejavnosti znaša 16.550 evrov, v drugem letu 59.550 evrov, v tretjem letu 102.550 evrov, v četrtem letu 145.550 evrov ter v petem letu 188.550 evrov. K slednjim obračunanim davkom od dohodka iz dejavnosti prištejemo še socialne prispevke ter dobimo skupno obveznost za plačilo, ki v prvem letu znaša 30.696 evrov, v drugem letu 99.416 evrov, v tretjem letu 168.136 evrov, v četrtem letu 236.856 evrov ter v petem letu 305.576 evrov. Za zniževanje dohodnine nisem upoštevala nobene davčne olajšave.

V primerjavi z obdavčitvijo športnikov in umetnikov po posebni davčni ureditvi, ki je predstavljena na sliki 15, lahko ugotovimo, da je obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov v primerjavi z posebno davčno ureditvijo manj privlačna in posledično bolj obdavčena.

4.3.5 Dejanska obdavčitev samostojnih podjetnikov posameznikov

Do dejanske obdavčitve so zavezani vsi samostojni podjetniki posamezniki, ki presegajo pogoje pri ostalih načinih obdavčitve. Davčna osnova je izračunana kot razlika med davčno priznanimi prihodki in davčno priznanimi odhodki, od te pa se obračuna davek po dohodninski lestvici.

Slika 17 prikazuje obdavčitev samostojnega podjetnika posameznika na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Predpostavila sem enako višino davčno priznanih prihodkov in odhodkov kot pri Sloveniji, za lažjo končno primerjavo. Tako davčna osnova v prvem letu znaša 5.000 evrov, v drugem letu 25.000 evrov, v tretjem letu 50.000 evrov, v četrtem letu

40.000 evrov ter v petem letu 50.000 evrov. Posledično bruto dohodnina v prvem letu znaša 1.150 evrov, v drugem letu 5.950 evrov, v tretjem letu 14.400 evrov, v četrtem letu 10.900 evrov ter v petem letu 14.400 evrov.

Slika 17: Obdavčitev samostojnega podjetnika v Italiji na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov

(v evrih)		1. leto	2. leto	3. leto	4. leto	5. leto
Doseženi prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Davčno priznani prihodki		50.000	100.000	150.000	200.000	250.000
Davčno priznani odhodki		45.000	75.000	100.000	160.000	200.000
Davčna osnova		5.000	25.000	50.000	40.000	50.000
Bruto dohodnina		1.150	5.950	14.400	10.900	14.400
OLAJŠAVA		0	0	0	0	0
Neto dohodnina		1.150	5.950	14.400	10.900	14.400
Socialni prispevki	25,72%	1.286	6.430	12.860	10.288	12.860
IRAP	3,90%	195	975	1.950	1.560	1.950
Skupna obveznost za plačilo		2.631	13.355	29.210	22.748	29.210

Vir: lastno delo.

Ker v vseh petih letih presegamo mejo 50.000 evrov celotnega dohodka, nismo upravičeni do davčnih olajšav, zato je posledično bruto dohodnina enaka tudi neto dohodnini. Obračunani so tudi socialni prispevki v višini 25,72 %, ki pa so že všteti v davčno priznane odhodke, ter IRAP v višini 3,9 %, ki predstavlja regionalni davek na pridobitno dejavnost in katerega so zavezani plačevati vsi samostojni podjetniki posamezniki. Vsota neto dohodnine, socialnih prispevkov in IRAP predstavlja skupno obveznost za plačilo, in sicer ta v prvem letu znaša 2.631 evrov, v drugem letu 13.355 evrov, v tretjem letu 29.210 evrov, v četrtem letu 22.748 evrov ter v petem letu 29.210 evrov.

Socialni prispevki in akontacija dohodnine se plačujeta mesečno ter se potem po zaključenem poslovnem letu naredi poračun.

SKLEP

Samostojni podjetnik posameznik ima tako v Sloveniji kot tudi v Italiji podobno pojmovanje in opredelitev. V obeh primerih gre za fizično osebo, ki neodvisno in trajno opravlja pridobitno dejavnost, vendar pa za vse svoje obveznosti odgovarja z vsem svojim

premoženjem. Samostojne podjetnike posameznike lahko razlikujemo po velikosti, načinu obdavčitve, obliki ali na podlagi vodenja poslovnih knjig. V Sloveniji samostojne podjetnike posameznike delimo na male, srednje velike in velike podjetnike. V Italiji pa je ta delitev še nekoliko bolj razčlenjena. Ob upoštevanju velikosti in značilnosti podjetja ločimo samostojne podjetnike po naravi dejavnosti na trgovske, kmetijske in male podjetnike. Nato pa se mali podjetniki delijo še na štiri podskupine, in sicer na nova mala podjetja, marginalna podjetja, najmanjša podjetja ter majhna podjetja. Ta razčlenitev se kaže tako na računovodskem kot tudi na davčnem področju.

Za slovensko zakonodajo lahko rečem, da je bolj pregledna in enostavnejša v primerjavi z italijansko tako na računovodskem kot tudi na davčnem področju. Na računovodskem področju se to odraža predvsem po urejenosti računovodskih standardov, medtem ko v Italiji nimajo standardiziranih postopkov računovodenja. Pri vodenju poslovnih knjig imata državi na izbiro dve vrsti knjigovodstva, in sicer dvostavno in enostavno knjigovodstvo. V Italiji pa je posebna še ena vrsta knjigovodstva, in sicer super-poenostavljeno knjigovodstvo, ki pa je namenjeno zgolj najmanjšim podjetnikom posameznikom, za še lažji pregled samega poslovanja ter vodenja evidenc. Ker marsikatero podjetje ni moglo zadostiti vsem pogojem, ki jih je zahteval davčni urad, je država vpeljala štiri različne tipe malih podjetij. Tako so si lahko izbrali tisti tip, katerim jim najbolj ustreza glede na registrirano dejavnost in ugodnosti.

Največ novo ustvarjenih podjetij izberejo tip novih malih podjetij. Podobno lahko rečem tudi za Slovenijo, da večina naprej začne z normiranim načinom poslovanja, kateri ima številne poenostavitve in samostojnim podjetnikom posameznikom olajša poslovanje. Pavšalni ali normirani način obdavčitve v obeh državah temelji samo na pripoznavanju prihodkov. Razlika se pojavi v določevanju davčne osnove, in sicer v Sloveniji davčna osnova predstavlja 20 % doseženih prihodkov (oziroma 80 % prihodkov predstavlja odhodke), medtem ko se v Italiji davčna osnova določi na podlagi koeficienta dobičkonosnosti, kateri pa se razlikujejo glede na opravljeno pridobitno dejavnost podjetnika. Dohodek iz dejavnosti po tem načinu obdavčitve je obdavčen z dokončnim davkom, vendar se davčni stopnji med državama razlikujeta. V Sloveniji je 20 % davčna stopnja, medtem ko je v Italiji za novo registrirane samostojne podjetnike posameznike prvih pet let poslovanja dohodek iz dejavnosti obdavčen po znižani 5 % davčni stopnji, od petega leta dalje pa po 15 % davčni stopnji. Na podlagi analize sem ugotovila, da v prvih dveh letih plačamo več davka na dohodek iz dejavnosti v Sloveniji. Razlog za to je višja davčna stopnja v Sloveniji ter nižji odstotek obdavčljivih prihodkov. Po petem letu poslovanja pa bi več davka na dohodek iz dejavnosti plačevali v Italiji. Čeprav je davčna stopnja nižja kot v Sloveniji, imajo pa postavljene visoke koeficiente dobičkonosnosti. Izbira panoge poslovne dejavnosti ni bila najbolj relevantna za primerjavo s slovenskim normiranim načinom obdavčitve, saj je razlika v davčnih osnovah prevelika. Da bi bili podatki bolj primerljivi, bi mogla izbrati dejavnost z nižjim koeficientom dobičkonosnosti (npr. trgovina na debelo in drobno). Kljub temu pa je pavšalni način obdavčitve še vedno

bolj ugoden v Sloveniji, saj najnižji koeficient dobičkonosnosti znaša 40 %, medtem ko v Sloveniji znaša 20 % za vse panoge poslovnih dejavnosti.

Tako v Sloveniji kot tudi v Italiji se med letom plačujejo akontacije davka od dohodka iz dejavnosti. V Sloveniji se plačuje akontacija v mesečnih obrokih, če je znesek akontacije višji od 400 evrov, če je pa nižji pa v trimesečnih obrokih. V Italiji pa se akontacija plačuje v dveh obrokih, in sicer 40 % v mesecu juniju ter preostalih 60 % v mesecu septembru. Na koncu poslovnega leta pa se naredi poračun, kjer morejo samostojni podjetniki bodisi doplačati razliko davka bodisi bodo dobili presežek povrnjen.

Ob predpostavki uporabe zakonodaje iz leta 2022 se razlika kaže tudi pri obračunu socialnih prispevkov za socialno varnost za samostojnega podjetnika posameznika. V Sloveniji se prispevke za socialno varnost obračuna v višini 38,20 % od zavarovalne osnove, razen v prvih dveh letih poslovanja, kjer so samostojni podjetniki posamezniki oproščeni delnega plačila prispevkov. V Italiji pa je ta odstotek nekoliko nižji, in sicer znaša 25,72 % od davčne osnove. Na podlagi tega lahko sklepam, da ima Slovenija prispevke za socialno varnost bolj obdavčene kot Italija.

Pri obdavčitvi dohodka iz dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov v Italiji sta poleg nacionalnega davka, ki se izračuna po dohodninski lestvici, posebnost še regionalni davek na pridobitne dejavnosti ter občinski davek. Tudi dohodninski lestvici v Sloveniji in Italiji se razlikujeta po številu in širini dohodninskih razredov ter njihovih davčnih stopnjah. V Sloveniji znaša najnižja davčna stopnja 16 %, najvišja pa 45 %, medtem ko v Italiji znaša najnižja davčna stopnja 23 %, najvišja pa 43 %. Na podlagi izvedene analize, kjer sem predpostavila enako višino davčno priznanih prihodkov in odhodkov, sem ugotovila, da bi v Italiji plačali več dohodnine. Razlog je v različnih davčnih stopnjah dohodninske lestvice ter tudi v davčnih olajšavah, saj glede na predpostavljene zneske, je bil samostojni podjetnik posameznik v Sloveniji opravičen do olajšave, medtem ko v Italiji pa ne.

Bistvene razlike se kažejo tudi v davčnih olajšavah. Medtem ko v Sloveniji davčne olajšave zmanjšujejo davčno osnovo, v Italiji zmanjšujejo davčno obveznost. V Sloveniji so davčne olajšave večinoma določene v fiksnih zneskih ali v deležih, v Italiji pa so večinoma fleksibilne, saj se z višino dohodka davčne olajšave znižujejo. Slovenija ima v primerjavi z Italijo nekoliko več davčnih olajšav, saj so bolj usmerjene v spodbujanje investiranja in razvoja.

Svet športa in kulture je zelo široko področje, ki omogoča številne posebnosti in prilagoditve predvsem na davčnem področju. Najbolj ugodna oblika obdavčitve za profesionalne športnike in umetnike v Sloveniji bi bila na podlagi normiranih stroškov, ampak zaradi visokega dohodka ter preseganja prihodkovnega praga hitro izpadejo iz tovrstni način obdavčitve. To pomeni, da morajo svojo dejavnost opravljati preko druge organizacijske oblike, bodisi v obliki delovnega razmerja bodisi v obliki samostojne

dejavnosti z ugotavljanjem davčne osnove na podlagi dejanskih odhodkov. V obeh organizacijskih oblikah je obdavčitev zelo visoka. Čeprav lahko športniki in umetniki svojo dejavnost opravljajo tudi v obliki gospodarske družbe, kjer je dobiček precej manj obdavčen, ampak se kljub temu redkokdo za to odloči. V Italiji pa je za profesionalne športnike najbolj ugoden poseben davčni sistem, pri katerem je obdavčenega samo 50 % celotnega dohodka, preostalih 50 % pa je oproščenih. Slabost tega načina obdavčitve je to, da so do njega upravičeni samo za dobo petih let poslovanja, nato se pa morajo preoblikovati v drugo organizacijsko obliko in s tem tudi na drugi način obdavčitve dohodka. Izbirajo lahko med pavšalno obdavčitvijo, ki temelji na koeficientu dobičkonosnosti, vendar kljub temu ima ta način določene omejitve, zato profesionalni športniki z visokimi dohodki hitro izpadejo iz tega sistema. Tako jih preostane le še obdavčitev na podlagi dejanskih odhodkov ali preko druge organizacijske oblike.

Na podlagi analize obdavčitve športnikov in umetnikov v Sloveniji in Italiji lahko ugotovim, da ob predpostavki enako doseženih prihodkih plačajo vrhunski športniki najmanj davka od dohodka iz dejavnosti v Italiji, in sicer na podlagi posebne davčne ureditve, kjer je obdavčeno samo 50 % celotnega dohodka. Ampak ker lahko ta način koristimo samo pet let, to ni optimalna primerjava. Obdavčitev na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov je bolj optimalna v Sloveniji, ravno zaradi davčnih olajšav, do katerih so upravičeni samo profesionalni športniki in umetniki. Tako si lahko davčno osnovo znižajo za 15 % od celotnega dohodka ali za maksimalno 25.000 evrov. V Italiji pa niso upravičeni do olajšav, saj je celotni dohodek previsok za uveljavljanje katerekoli olajšave, kar posledično vpliva na višjo davčno osnovo ter višji davek od dohodka iz dejavnosti. Čeprav ima Italija nižje davčne stopnje po dohodninski lestvici, so davčne osnove še vedno previsoke v primerjavi s Sloveniji ter zaradi tega tudi višja obdavčitev.

Osebno menim, da so profesionalni športniki in umetniki v Sloveniji in Italiji preveč obdavčeni ter bi mogli na področju obdavčitve športnikov in umetnikov z visokimi prihodki uvesti določene spremembe. K temu bi lahko pripomogla nižja stopnja davka nad določenim visokim prihodkom športnika. Posledično bi se število selitev športnikov v druge evropske države z bolj ugodnim davčnim sistemom zmanjšalo, čeprav je to le eden izmed številnih razlogov za tovrstne selitve. Na ta način bi obdržali vrhunske športnike v državi, kateri bi lahko doprinesli del v državno blaginjo ter samo gospodarstvo.

Čeprav ima Italija veliko prilagoditev in poenostavitev za različne tipe samostojnih podjetnikov, je na koncu še vedno bolj ugoden davčni sistem v Sloveniji. Posledično je v Sloveniji bolj ugodno tudi poslovanje samostojnega podjetnika posameznika.

VIRI IN LITERATURA

1. Agenzia entrate. (2023). *Regime forfettario*. Pridobljeno 10. marca 2023 iz <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/guest/regime-forfettario-le-regole-2020-/infogen-regime-forfettario-le-regole-2020->
2. Angelina. (2022). *Italy: Self-employment visa and freelancing step-by-step*. Pridobljeno 27. januarja 2023 iz <https://housinganywhere.com/Italy/freelancing-in-italy>
3. Berger, N. (2022). Samozaposleni v kulturi po epidemiji: skoraj tretjina z dohodki pod pragom tveganja revščine. *Medij za neodvisno novinarstvo (podčrto)*. Pridobljeno 23. aprila 2023 iz <https://podcrto.si/samozaposleni-v-kulturi-po-epidemiji-skoraj-tretjina-z-dohodki-pod-pragom-tveganja-revscine/>
4. Bonarini, L. (2021). Ditta individuale: la guida completa. *Altalex*. Pridobljeno 15. marca 2023 iz <https://www.altalex.com/guide/ditta-individuale>
5. Borštnik, B. (2023). Koliko znajo prispevki za s.p? *Mladi podjetnik*. Pridobljeno 15. februarja 2023 iz <https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/prispevki-za-samostojne-podjetnike-za-socialno-varnost>
6. Camera dei deputati - Registro dei rappresentanti di interessi. (2023). *Istituto Nazionale Revisori Legali*. Pridobljeno 27. avgusta 2023 iz https://rappresentantidiinteressi.camera.it/sito/legal_316/scheda-persona-giuridica.html
7. Consolato Generale d'Italia Londra. (2023). *Self-employment*. Pridobljeno 30. julija 2023 iz <https://conslondra.esteri.it/en/servizi-consolari-e-visti/servizi-per-il-cittadino-straniero/visti/self-employment/>
8. DATA d.o.o. (2021, 19. julij). *Višina prispevkov za sp – po vrstah prispevkov* [objava na blogu]. Pridobljeno 10. maja 2023 iz <https://data.si/blog/visina-prispevkov-za-sp/>
9. DATA d.o.o. (2022, 22. februar). *Sp prispevki 2022 – koliko bodo znašali letos!* [objava na blogu]. Pridobljeno 10. maja 2023 iz <https://data.si/blog/sp-prispevki-2022/>
10. DATA d.o.o. (2023, 24. januar). *Število podjetij – v 2022 precej več ustanovljenih kot 2021!* [objava na blogu]. Pridobljeno 10. maja 2023 iz <https://data.si/blog/stevilo-podjetij/>
11. Drobež Tomšič, M. (2020). Letno poročanje samostojnih podjetnikov za leto 2020. *Revija IKS 01/2021*.
12. Drobež Tomšič, M. (2021). Obračun prispevkov pri zasebnikih za leto 2021. *Revija IKS 03/2021*.
13. DURS. (2022). *Obračun prispevkov za socialno varnost (OPSVZ)*. Pridobljeno 22. aprila 2023 iz https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=samozaposlene_osebe_fod
14. Fortuna, M. (2022). Obdavčitev s.p. *Mladi podjetnik*. Pridobljeno 2. februarja 2023 iz <https://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/obdavcitev-s-p>
15. Frizzera, B. (2001). *Guida pratica Fiscale*. Il Sole 24 ore Pirola.
16. FURS. (2022). *Mednarodno obdavčevanje – obdavčevanje umetnikov in športnikov*.

17. Graber-partner. (2023). *IRPEF (income tax in Italy)*. Pridobljeno 8. maja 2023 iz <https://www.graber-partner.com/en/lexicon/22-irpef-income-tax-in-italy.html>
18. ItaliaDonna. (2009). *Regime super-semplificato*. Pridobljeno 11. avgusta 2023 iz https://www.italiadonna.it/agevolazioni_fiscali/regime_super_semplificato.htm
19. Immigration Italy. (2022). *Self-employment work permit in Italy*. Pridobljeno 27. januarja 2023 iz <https://immigration-italy.com/selfemployment-work-permit-in-italy/>
20. Jamieson, C. (2022). *Italian tax: The double Whammy*. Pridobljeno 27. januarja 2023 iz <https://taxing.it/the-double-whammy/>
21. Jehart, A. (2022). Pristar d.o.o. *Kaj vse s seboj prinaša samozaposlitev?* Pridobljeno 22. februarja 2023 iz <https://www.pristar.si/o-nas/novice/1404-kaj-vse-s-seboj-prinasa-samozaposlitev-prednosti-in-slabosti-samozaposlitve>
22. K&J Translations. (2020, 27. januar). *Ustanovitev podjetja v Italiji* [objava na blogu]. Pridobljeno 27. januarja 2023 iz <https://www.kjtranslations.si/blog/ustanovitev-podjetja-v-italiji/>
23. Kokošinek, T. (2022). Prispevki za socialno varnost samozaposlenih. *Mladi podjetnik*. Pridobljeno 2. februarja 2023 iz <https://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/prispevki-za-socialno-varnost-samozaposlenih>
24. Kranjc, M., Odar, M. & Tomc-Muc, M. (2021). Računovodske rešitve pri samostojnih podjetnikih posameznikih. *Slovenski računovodski standardi (2016) v praksi z dodanimi Pravili skrbnega računovodenja (1. izd.)*, 382-388.
25. Lefebvre, F. (2001a). *Memento pratico Contabile 2002*. IPSOA.
26. Lefebvre, F. (2001b). *Memento pratico IRPEF Reddito d'Impesa*. IPSOA.
27. Lexdo. (2023). *Regime Ordinario: Tasse e Differenze con il Forfettario*. Pridobljeno 10. marca 2023 iz <https://www.lexdo.it/d/aprire-partita-iva-online/regime-fiscale-ordinario/>
28. Lloyds Bank. (2023). *Italy: Business Environment*. Pridobljeno 18. marca 2023 iz <https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/italy/accounting>
29. Loconte & Partners. (2022). Italy: Updates on special tax regimes for athletes. *Mondaq*. Pridobljeno 6. avgusta 2023 iz <https://www.mondaq.com/italy/income-tax/1231860/updates-on-special-tax-regimes-for-athletes>
30. MF. (2022). *Obrazložitev splošnega dela sprememb proračuna RS za leto 2022*. Pridobljeno 11. marca 2023 iz <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MF/Proracun-direktorat/Drzavni-proracun/Sprejeti-proracun/Spremembe-2022/Obrazlozitev-splosni-del/OBR22SPLOSNIDELamandmaji.pdf>
31. Močnik D. & Širec K. (2022). *Podjetništvo*. Pridobljeno 5. februarja 2023 iz <https://www.podjeten.si/wp-content/uploads/2022/05/EPF-Podjetnistvo-Mocnik-Sirec.pdf>
32. OECD. (2019). The missing entrepreneurs 2019: policies for inclusive entrepreneurship. *OECD Publications Centre*.
33. OECD. (2022). *Self-employment rate, Total % of employment, 2022 or latest available*. Pridobljeno 27. avgusta 2023 iz <https://data.oecd.org/emp/self-employment-rate.htm>

34. OpenAI. (2023a). ChatGPT. *Most popular types of businesses for new entrepreneurs*. Pridobljeno 29. maja 2023 iz <https://chat.openai.com/chat>
35. OpenAI. (2023b). ChatGPT. *Trends in European entrepreneurship*. Pridobljeno 29. maja 2023 iz <https://chat.openai.com/chat>
36. Petrovčič, M. (2022). Prednosti lastništva lastnega podjetja. *Mladi podjetnik*. Pridobljeno 2. februarja 2023 iz <https://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/prednosti-lastnistva-lastnega-podjetja>
37. Rebernik, M., Širec, K., Tominc, P., Bradač Hojnik, B., Rus, M. & Crnogaj, K. (2020). Raznolikost podjetniških motivov: GEM Slovenija 2019. Univerzitetna založba UM.
38. Rebernik, M., Širec, K., Bradač Hojnik, B., Crnogaj, K., Rus, M. & Tominc, P. (2021). Podjetništvo v novi stvarnosti: GEM Slovenija 2020, Univerzitetna založba UM.
39. Refugee. (2022). Partiva IVA for self-employed persons. Pridobljeno 20. avgusta 2023 iz <https://italy.refugee.info/hc/en-us/articles/5621757844253-Partita-IVA-for-self-employed-persons>
40. Sindikat športnikov Slovenije. (2022). *Pravni / statusni in davčni položaj športnikov*. Pridobljeno 5. avgusta 2023 iz http://www.sportnik.si/aktivnosti_projekti/1/pravni_statusni_vidik
41. SPOT. (2023). *Vodenje poslovnih knjig*. Pridobljeno 15. julija 2023 iz <https://spot.gov.si/sl/teme/vodenje-poslovnih-knjig/>
42. SURS. (2019). *Mikro-, majhna in srednje velika podjetja (MSP)*. Pridobljeno 26. marca 2023 iz <https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/11018/slo-mala-srednja-podjetja.pdf>
43. SURS. (2022). *Število in indeks delovno aktivnega prebivalstva*. Pridobljeno 26. marca 2023 iz <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/3/116>
44. Yordan. (2023). *How to pay tax and get tax deductions in Italy*. Pridobljeno 10. marca 2023 iz <https://housinganywhere.com/Italy/taxes-in-italy>